

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

на изпълнението на

Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г.

за 2020 г.

*Изготвен на основание чл. 23 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), чл. 72
от Правилника за прилагане на ЗРР (ППЗРР)*

МАРТ 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. Общи условия за изпълнение на плана за развитие на общината и в частност промените в социално-икономическото развитие на община Велики Преслав

II. Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение

III. Изпълнение на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за развитие на общината и на областната стратегия за развитие

IV. Действия, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за развитие на общината

1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за развитие на общината

4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината

5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

6. Резултати от извършени оценки към края на 2020 година

V. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Годишен доклад за наблюдение и оценка на изпълнението на Плана за развитие на община Велики Преслав 2014 – 2020 г. (ПРОВП), обхваща периода 01.01.2020 г. - 31.12.2020 г. Този доклад отчита изпълнението на плана за развитие на общината за седмата, последна година от неговото действие. Документът е изготвен на основание чл.23 от Закона за регионалното развитие (ЗРР) и чл.72 от Правилника за прилагане на ЗРР (ППЗРР).

ПРОВП е приет от Общински съвет – Велики Преслав с Решение № 523 по протокол № 42/22.07.2014 година на основание чл. 24, т. 1 от Закона за регионалното развитие, чл. 37, ал. 1 от ППЗРР и чл. 21, ал. 1, т. 12 и чл. 27, ал. 3 от ЗМСМА.

Планът за развитие на общината е основополагащ, стратегически, динамичен документ, който очертава перспективата за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие.

Изпълнението на общинския план за развитие се отчита чрез ежегодни доклади за наблюдение на изпълнението, които се изготвят по определен от Кмета на общината ред и се одобряват от Общинския съвет до 31 март на всяка следваща календарна година.

Годишният доклад е публичен и се оповестява на страницата на общината в интернет. Копие от доклада се изпраща на председателя на Областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на плана за развитие на общината съдържа информация за:

1. общите условия за изпълнение на плана и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за развитие на общината;
4. изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;
5. заключения и предложения за подобряване на резултатите.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

Общинският съвет е орган за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие. Мониторингът и контролът на изпълнението на Плана за развитие са неразделна част от общия процес на реализиране на публични политики в Община Велики Преслав.

Мониторингът на плана за развитие на общината трябва да осигури ефективно и ефикасно изпълнение на различни секторни и тематични политики за развитие, които попадат в предметния обхват на местното самоуправление. Също така, той трябва да спомогне за постигането на резултатите на политиките и да гарантира широк обществен достъп до тях. Процесът на мониторинг изисква набирането на количествени и качествени данни за почти непрекъснатия процес по изпълнение на съответните проекти и политиките/приоритетите, които те прилагат и/или следват, като напредъкът към текущия момент се сравнява с първоначалните очаквания. Целта е да се определят евентуалните

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

необходими корективни действия при отчитане на несъответствие. Чрез мониторинга се цели да се предостави на компетентните местни органи (Общински съвет – Велики Преслав, Кмета на общината, служителите от общинска администрация), както и на всички заинтересовани страни (социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество) ранна информация за напредъка, или липсата на напредък по заложените цели и резултати. Основната цел е да се идентифицират отклоненията или проблемите при изпълнението на поставените задачи, като по този начин се подобри осъществяването на плана/политиката и се улесни/подобри по-нататъшното развитие на процеса на реализация. В резултат на осъществяването на мониторинг могат да се направят своевременни промени в начина на изпълнение на политиките.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите, заложи в плана посредством реализацията на мерки и проекти/дейности и включените индикатори за оценка.

В Годишния доклад за наблюдение на изпълнението на ПРОВП за 2020 г. са използвани данни от НСИ, Информационната система ИСУН 2020, Дирекция „Бюро по труда“, Главна дирекция „ГРАО“, справки и отчети от Общинска администрация - Велики Преслав и други източници.

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНЕТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ

Отчетната 2020 г. е необичайна и много различна, белязана със знака на пандемията от коронавируса COVID-19. Кризата нанесе непредвидени последствия върху всички сектори на обществения живот и постави на изпитание икономиките, здравните и социалните системи. Тези процеси естествено се отразяват негативно и на резултатите от изпълнението на Общинските планове за развитие. Обявеното извънредно положение за цялата територия на Република България и впоследствие - извънредна епидемична обстановка за страната, ограничи развитието на бизнеса, най-вече сектора на туризма, който е водещ за община Велики Преслав. Пандемията възпрепятства културния, спортния, социалния живот, създаде икономически и финансови рискове и неустойчивост в целия регион.

Въпреки това през 2020 година Община Велики Преслав отчита реализирането на много дейности и проекти. Изпълнението на ОПР продължава при спазване принципите за законосъобразност, прозрачност и публичност, защита на обществените интереси, ефективно и целесъобразно използване на финансовия ресурс, вклучително за покриване на извънредните и непредвидени разходи.

През 2020 г. са реализирани дейности, насочени към подобряване състоянието на градската среда и населените места от общината, изграждане на съвременна инфраструктура, повишено качество на предоставяните социални услуги, по-качествено образование и по-чиста околна среда.

При анализиране и проследяване на условията за изпълнение на ОПР в настоящия Годишен отчетен доклад са отчетени настъпилите промени в условията на живот, оказващи въздействие върху социално-икономическото развитие на община Велики Преслав.

Важен показател за социално-икономическото състояние на общината са демографските данни във всичките им измерения. Основен източник за тях са Националният статистически институт (НСИ) и Главна дирекция ГРАО чрез своята Национална база данни „Население“.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Данните за изтеклата календарна 2020 г. не са публикувани от НСИ към момента на изготвяне на настоящия доклад и анализът може да бъде извършен към наличните за 2019 г. данни, които в по-голямата си част са на ниво област, а в по-редки случаи на ниво община. Данните от ГРАО са актуални към 31.12.2020 г.

Демографска ситуация в страната:

- Продължава процесът на намаляване и застаряване на населението;
- Задълбочава се дисбалансът в териториалното разпределение на населението;
- Намалява броят на живородените деца и коефициентът на обща раждаемост;
- Намалява броят на умрелите лица и коефициентът на обща смъртност;
- Намалява детската смъртност;
- Остава непроменена очакваната средна продължителност на живота.

Таблица 1: Население в община Велики Преслав 2014 - 2019 г.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Всичко	12868	12713	12575	12400	12230	12047
Мъже	6329	6244	6186	6096	6018	5910
Жени	6539	6469	6389	6304	6212	6137
В града	7460	7345	7275	7178	7103	6981
В селата	5408	5368	5300	5222	5127	5066

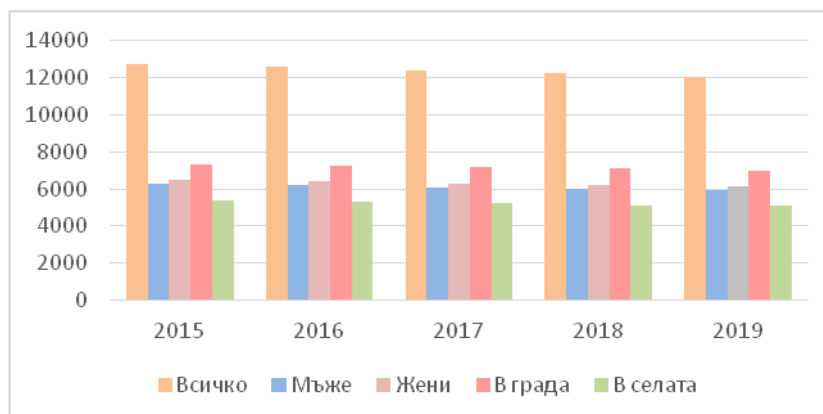
Източник: Национален статистически институт

Данните в Таблица 1 показват продължаване на тенденцията за намаляване на населението. През 2019 г. в община Велики Преслав живеят 12 047 души или с 6,5% по-малко спрямо първата година на изпълнение на ПРОВП – 2014 г. Структурата на населението по пол е сравнително балансирана – 49% мъже и 51% жени. Урбанизираността на територията на общината към 2019 г. е 58% градско, спрямо 42% селско население /при 74% за страната в полза на градското/.

По официални статистически данни, община Велики Преслав е на седмо място по територия и на четвърто място по население в област Шумен. Във Велики Преслав живее 6,99% от населението на областта и 1,30% от населението на Североизточен район.

Средната гъстота на населението в община Велики Преслав (43,81 души на кв. км. за 2019 г.) е по-малка от средните стойности за област Шумен (50,77), както и от средната гъстота за страната (63,0) и за СИР (63,29 души на кв.км.). По брой населени места (12), община Велики Преслав се нарежда на седмо място в областта.

Графика 1: Динамика на населението в община Велики Преслав 2015-2019 г.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

По данни на ГД ГРАО към 31.12.2020 г. населението на община Велики Преслав по постоянен адрес е 15230 души, а по настоящ адрес 14479 души. Жителите по постоянен адрес намаляват спрямо 2019 г. с 1%, но регистрираните в общината по настоящ адрес се увеличават с 0,5%. Населението с постоянен и настоящ адрес в същото населено място към края на 2020 г. са 12726 души.

Таблица 2: Население по постоянен и настоящ адрес към 31.12.2020 г.

Община, населено място	Постоянен адрес	Настоящ адрес	Постоянен и настоящ адрес в населеното място
гр. Велики Преслав	9119	8412	7752
с. Драгоево	795	856	704
с. Златар	1271	1222	1072
с. Имренчево	352	408	322
с. Кочово	732	742	593
с. Миланово	798	651	626
с. Мокреш	395	314	289
с. Мостич	412	341	318
с. Осмар	193	323	151
с. Суха река	98	97	65
с. Троица	792	780	606
с. Хан Крум	273	333	228
Всичко за община Велики Преслав	15230	14479	12726

Източник: <http://www.grao.bg>

Съгласно §1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №7/22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, урбанистичната класификация на община Велики Преслав включва следните категории: 1 много малък град (до 10 хил. жители) – Велики Преслав, 1 средно село (от 1000 до 2000 жители) – Златар; 7 малки села (от 250 до 1000 жители) – Драгоево, Миланово, Кочово, Троица, Мостич, Имренчево и Мокреш и 3 много малки села (до 250 жители) – Хан Крум, Осмар и Суха река. Селищната система на общината като цяло е устойчива. Към 2019 г. няма застрашени от пълно обезлюдяване села. Най-малко са жителите на с. Суха река – 65 души, по данни на ГД ГРАО.

Таблица 3: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2017 - 2019 г.

	2017			2018			2019		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	12400	6096	6304	12230	6018	6212	12047	5910	6137
Под трудоспособна¹	1715	895	820	1662	868	794	1620	848	772
В трудоспособна²	7183	3890	3293	7075	3840	3235	6962	3769	3193
Над трудоспособна³	3502	1311	2191	3493	1310	2183	3465	1293	2172

Източник: Национален статистически институт

Процентното съотношение на лицата под, в и над трудоспособна възраст се запазва сравнително постоянно през последните години. През 2019 г. под трудоспособна възраст е

¹ Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.

² В трудоспособна възраст - за 2019 г. тези граници са от 16 до навършването на 61 години и 4 месеца за жените и 64 години и 2 месец за мъжете.

³ Над трудоспособна възраст - тези граници са от навършването на 61 години и 4 месеца за жените и 64 години и 2 месец за мъжете.

едва 13% от населението на община Велики Преслав. Възрастните над трудоспособна възраст са 3465 души или 29%. Около 58% е делът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

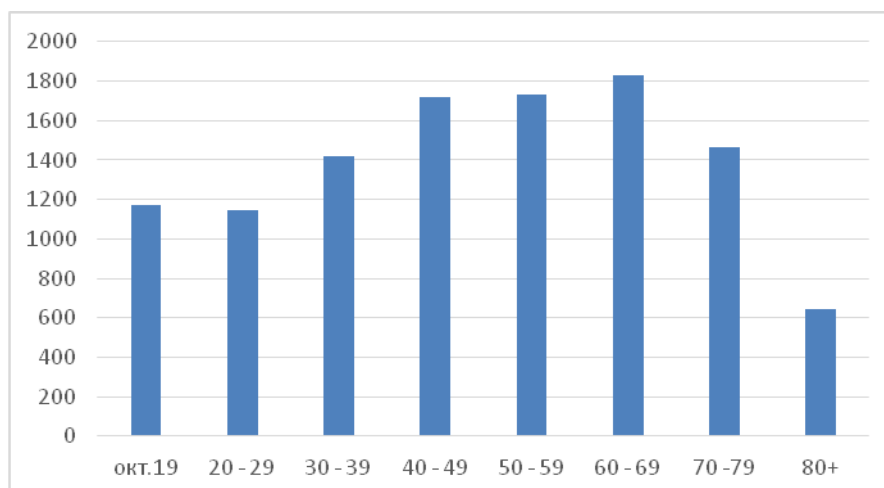
В общината се наблюдават задълбочаваща се демографска криза. Илюстрация на процеса на демографско остаряване може да се види в намаляването на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 60 и повече години. Към 2019 г. децата и младежите до 19 г. са около 17% от жителите на общината, а възрастните над 60 годишна възраст имат значителен относителен дял – 33%.

Таблица 4: Население по възраст в община Велики Преслав към 31.12.2019 г.

0 - 9	10 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	80+	Общо
922	1171	1147	1422	1721	1729	1828	1463	644	12047

Източник: Национален статистически институт

Графика 2: Възrastова структура на населението в община Велики Преслав към 31.12.2019 г.

Населението на община Велики Преслав застарява и в края на 2019 г. децата и младежите до 19 години са 2093 или 17,37% от населението. Възрастните над 60 годишна възраст са 3935 души или 32,66% от населението. Останалите 50% са лицата на възраст от 20 до 59 години.

Таблица 5: Естествен прираст на населението на община Велики Преслав 2015-2019 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2015	95	48	47	263	143	120	-168	-95	-73
2016	94	43	51	199	101	98	-105	-58	-47
2017	76	42	34	222	108	114	-146	-66	-80
2018	90	43	47	234	122	112	-144	-79	-65
2019	85	43	42	226	127	99	-141	-84	-57

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението е отрицателен, средно по минус 140 души на година, като през 2015 г. достига минус 168, а през 2019 г. е минус 141. Средногодишният брой на живородените деца в община Велики Преслав за периода 2015-2019 г. е 88.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Средната смъртност за изследваните 5 години е 228 човека годишно. Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст и задълбочаващата се демографска криза.

Таблица 6: Заселени, изселени и механичен прираст в община Велики Преслав 2015-2019 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2015	274	124	150	261	114	147	13	10	3
2016	204	97	107	237	97	140	-33	0	-33
2017	235	95	140	264	119	145	-29	-24	-5
2018	215	98	117	241	97	144	-26	1	-27
2019	247	115	132	289	139	150	-42	-24	-18

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението през изследваните 5 години е отрицателен, с изключение на 2015 г., когато е +13 души, а за 2019 г. е минус 42. Средногодишно населението на община Велики Преслав за периода 2015-2019 г. намалява от миграция с около 23 човека, което също оказва негативно влияние върху демографските процеси.

Миграцията засяга предимно хора в активна възраст и процесът е свързан с все по-интензивното преразпределение на населението и струпването му в големите градове за сметка на малките и средни селища.

Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината през 2019 г. е намаляло със 183 души.

Влошаващите се демографски показатели продължават да влияят негативно върху социално-икономическите процеси в община Велики Преслав и създават естествени бариери пред постигане целите на плана за развитие на община за периода 2014-2020 г.

Заетост и безработица

Равнището на безработица в община Велики Преслав през 2020 г. се увеличава с 1,3% в сравнение с най-ниското ниво за последните години през 2019 г. - 7,3%, стойност по-ниска от средните нива на безработица за област Шумен (9,7%), но по-висока от тези за страната (5,9%). През 2020 г. в резултат от негативните последици нанесени от пандемията от COVID-19, броят на безработните лица се увеличава с 89 лица, а равнището на безработица става 9%.

Таблица 7: Средногодишен брой на безработните лица и равнище на безработица в община Велики Преслав за периода 2015 - 2020 г.

Показател	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Брой регистрирани лица	738	654	566	445	375	464
Равнище на безработица (%)	14,4	12,7	11,0	8,6	7,3	9,0

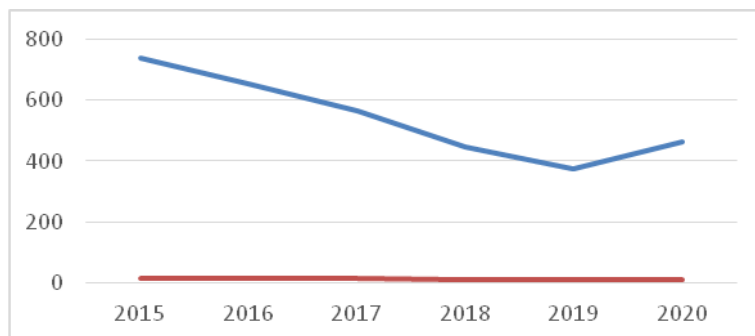
Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Велики Преслав

Въпреки това към 31.12.2020 г. броят на регистрираните в ДБТ безработни лица е по-нисък спрямо базовата 2015 г. с около 40%, а спрямо предходната 2019 г. се увеличава с около 24%. Броя на продължително безработните лица е 87 и намалява с 5 в сравнение с предходната 2019 г.

Графика 3: Динамика на безработицата в община Велики Преслав 2015-2020 г. (%)

Намаляването на безработицата за последните 5 години и запазването и в сравнителни ниски нива през 2020 г. е положителна промяна в социално-демографските условия и оказва благоприятно въздействие върху индикаторите за постигане целите на ПРОВП. Независимо от тези тенденции пазарът на труда в община Велики Преслав се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки.

През 2020 г. в общината са разкрити 523 нови работни места. Общо за периода 2015 – 2020 г. броят на новите работни места е 2805, което влияе положително върху местното икономическо развитие и е допринесло за решаване на проблема с безработицата.

За насърчаване на заетостта за анализирания период са проведени общо 18 активни мерки на пазара на труда, включително за групи в неравностойно положение. През 2020 г. в Дирекция „Бюро по труда“ се работи по 17 програми за насърчаване на заетостта, включително за младежи до 29 годишна възраст. През отчетната 2020 г. е проведена една регионална програма за заетост, в която са включени 8 участници, а по програми за заетост към Агенция по заетостта са обхванати 78 или 17% от регистрираните безработни лица.

Допълнителен принос за намаляване на безработицата има създаването на общинско предприятие „Велики Преслав“, осигуряващо трудова заетост и изпълняващо следните услуги: домашен социален патронаж, озеленяване, поддръжка на уличното осветление, поддръжка на зелените площи на територията на цялата община, поддръжка на спортните обекти и чистотата на уличната мрежа и др.

Социални дейности и услуги

През 2020 г. в община Велики Преслав продължава предоставянето на социални услуги в общността, социални услуги в общността от резидентен тип и социални услуги в домашна среда. През отчетната година успешно функционират и се развиват социални услуги обезпечени с държавно, общинско и проектно финансиране. Продължава изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги за периода 2016-2020 г.

Към 2020 г. в общината функционират следните услуги:

1. Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания - гр. Велики Преслав, ул. „Симеон Велики“ №27

ЦНСТДБУ е услуга от резидентен тип, която предоставя жизнена среда за пълноценното израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа. Капацитетът на услугата е 15 места.

2. Наблюдавано жилище – гр. Велики Преслав, ул. „Родопи“ №3А

Наблюдаваното жилище е предназначено за лица, навършили 18 години, които напускат ДДЛРГ/ЦНСТ. Капацитетът му е 6 потребители.

3. Център за обществена подкрепа - гр. Велики Преслав, ул. „Иван Вазов“ №14

Дейностите в Центъра са насочени към деца и семейства в риск; кандидати за или вече одобрени приемни семейства/осиновители; семейства с деца със специални потребности; деца от общността.

Капацитетът на услугата ЦОП е 50 потребители с 4 места за спешно настаняване.

4. Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства - гр. Велики Преслав, ул. „Иван Вазов“ №14

Дневен център за деца с увреждания е социална услуга в общността за цялостно обгрижване на децата през деня. Центърът осигурява професионална помощ в следните направления: психологическа подкрепа; обучително-възпитателна дейност; двигателна рехабилитация; логопедично консултиране и терапия; организация на свободното време и социалните контакти. Центърът е с капацитет 30 потребители.

5. Център за социална рехабилитация и интеграция – гр. Велики Преслав, ул. „Родопи“ №3А

Предоставянето на услугата ЦСРИ цели подкрепа на индивидуалното развитие, поддържане и придобиване на нови способности и самостоятелност на лица с различни вид и степен на увреждане, както и подкрепа на лица от различни рискови групи, чрез целенасочени дейности за интеграция и превенция на социалното изключване. Центърът е с капацитет 20 потребители.

6. Личен асистент

Социалната услуга се предоставя във връзка със Закона за личната помощ. Личната помощ е механизъм за подкрепа на хора с увреждания с определена чужда помощ за упражняване на правата им, за пълноценно участие в обществото, за извършване на дейности, отговарящи на индивидуалните им потребности от личен, домашен или социален характер и за преодоляване на бариерите на функционалните им ограничения. Към края на 2020 г. на територията на община Велики Преслав услугата ползват 133 потребители, от които 10 деца.

7. Патронажна грижа – почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги и психологическа подкрепа и консултиране в домашна среда на лица с увреждания и хора в невъзможност за самообслужване. Към края на 2020 г. услугите ползват над 70 потребители.

8. Домашен социален патронаж – обслужва лица над 60-годишна възраст; деца и възрастни с увреждания; лица, които не са в състояние сами да организират и задоволяват своите жизнени потребности. През 2020 г. има 235 потребители.

9. Обществена трапезария – услугата предоставя безплатна топла храна на лица и семейства, които получават месечни социални помощи, самотни неосигурени родители, самотни възрастни лица с минимални пенсии, скитащи се и бездомни лица. През 2020 г. обществената трапезария се ползва от 100 потребители, а от 2021 г. – 400 потребители от всички населени места в общината.

През 2020 г. са одобрени и изпълнени 2 проекта по ОПРЧР включващи ключови социални услуги: BG05M9OP001-2.101-0103-C01 „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Велики Преслав“ – Компонент 3 и BG05M9OP001-2.103-0071-C01 „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Велики Преслав“ – Компонент 4.

През 2020 г. в община Велики Преслав функционира Клуб на инвалида със 170 потребители, Клуб на хората със зрителни увреждания с 40 потребители и 7 пенсионерски

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

клуба с общо 400 потребители. Пенсионерски клубове функционират в гр. Велики Преслав и селата: Драгоево, Имренчево, Кочово, Троица, Хан Крум и Осмар.

По данни от ДСП – Велики Преслав към края на 2020 г. в община Велики Преслав са регистрирани общо 1493 лица с увреждания, в това число 38 деца, от които 5 деца с физически увреждания. За периода 2018-2020 г. технически помощни средства са получили 502 лица с увреждания. За същия период социални помощи са получили 273 лица/семейства от общината. Броят на лицата, получили помощи за отопление с твърдо гориво или ел.енергия от ДСП, се увеличава ежегодно, както следва:

- 2018 г. – 587 лица
- 2019 г. – 657 лица
- 2020 г. – 797 лица.

По информация от ДСП към 31 декември 2020 г. в община Велики Преслав има 14 приемни семейства, в които са настанени 16 деца.

Здравеопазване

Здравното и медицинско обслужване на населението в община Велики Преслав към 2020 г. е осигурено със спешна, болнична и извън болнична помощ. Населението в общината е добре обезпечено с лекари и медицински персонал, но липсват млади кадри в системата на здравеопазването. Има недостиг на медицински специалисти за детските градини и учебните заведения. Осигурени са необходимите оборудвани медицински кабинети в образователните институции и се извършва широка профилактична дейност с цел ограничаване на рисковите фактори сред подрастващите.

Болничната лечебна помощ в общината се осигурява от „МБАЛ – Велики Преслав” ЕООД, 100% общинска собственост. Болницата обслужва населението на община Велики Преслав и пациенти от съседните общини Върбица и Смядово.

Към 2020 г. болницата разполага с 85 легла, разпределени в 4 отделения:

- Нервно отделение – 20 легла
- Вътрешно отделение – 20 легла
- Рехабилитационно отделение – 15 легла
- Психиатрично отделение 20 легла + 10 легла за дневен стационар.

Във връзка с пандемията от коронавирус COVID 19 в болницата е обособено ковид отделение с 20 легла. **Не започва да функционира**

В „МБАЛ – Велики Преслав” ЕООД функционират и две отделения, без леглова база, както следва:

- Отделение „Образна диагностика“, осигуряващо: рентген, компютърна томография, мамограф, ехограф и доплерова сонография.
- Консултативно диагностичен блок, осигуряващ: приемно-консултативни кабинети и клинична лаборатория.

За заболяванията, за които няма възможност за диагностика и лечение в „МБАЛ – Велики Преслав” ЕООД, пациентите се насочват към МБАЛ – Шумен.

През 2020 г. в „МБАЛ – Велики Преслав” ЕООД работят: 21 лекари, 37 медицински специалисти, 19 санитарни и 11 души помощен персонал.

Болницата има сключен договор с НЗОК за работа по клинични пътеки.

Таблица 8: Лечебни и здравни заведения в община – Велики Преслав 2019 г.

Лечебни заведения	2019
Лечебни заведения за болнична помощ/МБАЛ	1
Брой легла в МБАЛ	85

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Лечебни заведения за извън болнична помощ	1
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	1

Източник: Национален статистически институт

Спешната медицинска помощ се осъществява от Филиал в гр. Велики Преслав на Център за спешна медицинска помощ – гр. Шумен. Министерството на здравеопазването е бенефициент на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 по процедура BG16RFOP001-4.001 „Регионална здравна инфраструктура за изпълнение на проект „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“. В обхвата на проекта е включен и Център за спешна медицинска помощ – Шумен с филиал „Велики Преслав“.

„Медицински център I – Велики Преслав“ ЕООД - осъществява специализирана извън болнична медицинска помощ по специалности. В общината функционира и „Самостоятелна медико-техническа лаборатория-ИДЕНТ“ ЕООД

По данни на НСИ към края на 2019 г. на територията на община Велики Преслав работят общо 20 лекари, 49 медицински специалисти по здравни грижи и 6 стоматолози.

Населението на община Велики Преслав е добре осигурено с общопрактикуващи лекари, стоматолози и специалисти. Броят на общопрактикуващите лекари в общината към 2019 г. по данни от Регистрите на РЗИ – Шумен е 6. Три от практиките са в гр. Велики Преслав, а останалите обслужват селата: Драгоево, Златар, Троица и Кочово. Осигуреността на населението в общината с дентални лекари също е добра – 6 регистрирани практики. Специализираните амбулатории за медицинска помощ в община Велики Преслав към 2019 г. са 7.

На един лекар в община Велики Преслав към 2019 г. се падат 602 пациенти, а на един лекар по дентална медицина – 2008 пациенти.

Броят на аптеките в общината по данни от РЗИ – Шумен през 2019 г. е 3, всичките разположени в общинския център – гр. Велики Преслав.

Образование

В община Велики Преслав има добре развита и функционираща система за предучилищно и училищно образование, възпитание и личностна подкрепа, които се осигуряват в детските градини и училищата. Образователната система е качествено организирана, обезпечена с кадри и материално-техническа база и осигурява общообразователната и професионална подготовка на учащите се.

Наличната мрежа от учебни заведения е с оптимизирана структура, съобразена с действащите законови и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието. Цялостната дейност на Общината в областта на предучилищното и училищното образование е насочена към изпълнение на задълженията ѝ, произтичащи от Закона за предучилищното и училищно образование /ЗПУО/, от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА). Развитието на демографските процеси на територията на общината се отразяват негативно върху мрежата от учебни заведения.

Приоритетите в дейността на Община Велики Преслав в сферата на образованието са съобразени с основните цели и принципи на промените в училищното образование и са част от основните дейности в Плана за развитие на община Велики Преслав 2014 – 2020 г. Училищната мрежа е оптимизирана и удовлетворява потребностите на общинската образователна система.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Общинската образователна система през 2020 г. обхваща 6 детски градини, 3 основни училища, 1 средно училище и 2 професионални гимназии.

Териториалното разположение на училищата и детските градини дава възможност за осигуряване задължителното обучение на учениците до 16 години, както и обучението и възпитанието на децата от 3 до 7 години.

В общината през 2020/2021 учебна година работят следните училища:

- ПГ по Селско стопанство – гр. Велики Преслав
- ПТГ „Симеон Велики, гр. Велики Преслав
- СУ „Черноризец Храбър“ – гр. Велики Преслав
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Велики Преслав
- ОУ „Христо Ботев“ – с. Златар
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Драгоево

През учебната 2019/2020 г. се запазва тенденцията на намаляване на учениците в община Велики Преслав. Броят на учениците спрямо началото на действие на ПРОВП през учебната 2014/2015 г. е намалял със 155 или с 13%. Броят на паралелките в общообразователните училища също намалява със 7 за анализирания период и през учебната 2019/2020 г. е 28. Паралелките в професионалните училища намаляват с 3 спрямо учебната 2018/2019 г. В структурата на учениците по пол преобладават момчетата 57%, а момичетата са 43%. Броят на учителите в общообразователните училища се запазва същия като през 2019 г. - 73.

В общината през 2020/2021 учебна година работят следните детски градини:

- ДГ „Снежанка“ – гр. Велики Преслав (вкл. филиал, намиращ се на ул. „Борис I“ № 3 и филиал в кв. Кирково)
- ДГ „Славейче“ – с. Драгоево
- ДГ „Червена шапчица“ – с. Златар
- ДГ „Първи юни“ – с. Кочово
- ДГ „Снежанка“ – с. Троица
- ДГ „Детелина“ – с. Миланово

Таблица 9: Данни за общинските детски градини в община Велики Преслав 2014-2020 г.

Учебни години	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Брой деца, в това число:	341	341	285	282	276	281
Момчета	176	183	164	158	146	150
Момичета	165	158	121	124	130	131
Брой групи в детските градини	16	16	16	15	15	15
Брой педагогически персонал	34	34	34	32	33	35
Брой детски учители	33	33	33	31	32	34
Брой места на 100 деца в детските градини	128	128	153	154	158	153

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg>

През учебната 2019/2020 година шестте детски градини в община Велики Преслав се посещават от 281 деца, разпределени в 15 групи и обучавани от 35 души педагогически персонал, в т.ч. 34 детски учители. Броят на децата в детските градини се увеличава с 5 или с близо 2% спрямо 2018/2019 учебна година. От началото на периода на действие на ПРОВП – 2014 година, броят на децата в детските градини е намалял с 18%. На 100 деца в общината се падат 153 места в детските градини.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Отпадането на таксите за детски градини и ясли през 2020 г. - мярка насочена към финансово облекчаване на младите семейства и насърчаване на раждаемостта на фона на отрицателния естествен прираст в общината.

Като цяло материално-техническата база в детските и учебни заведения на територията на община Велики Преслав е добро и осигурява здравословна и безопасна среда за провеждане на учебно – възпитателния процес. През 2020 г. е реализиран проект: „Енергоспестяващи мерки и ремонт на подпорна стена с височина 2 м. над нивото на прилежащия в основата терен в Детска градина „Снежанка”- филиал в гр. Велики Преслав.

Образователната политика на Общината към 2020 г. е насочена към подпомагане формирането и развитието личността на учениците в интелектуалната, емоционалната, нравствено-социалната и физическата сфери. Професионалното обучение в училищата в град Велики Преслав в голяма степен е съобразено със спецификата на местната икономика, но продължава да се търси по-тясно обвързване на профилираните паралелки с икономическата специализация на района и на пазара на труда. Запазването на обучение по традиционни за училищата професии, въпреки затихването или закриването на определени производства, създава трудности с намирането на работа и разминаване между придобитата квалификация и възможността за трудова реализация. Това води до известен отлив от професионалното образование на част от младите хора и търсене на възможности за учене и реализация извън границите на общината.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Култура

Културният календар на община Велики Преслав включва ежегодно голям брой мероприятия, а сектор „Култура“ обхваща активната музейна и комплексната читалищна дейност. Поради обявеното извънредно положение в страната, в следствие на пандемията от COVID-19, редица мероприятия, които са част от Културната програма на общината за 2020 година не са проведени или са проведени под различна форма и с ограничен достъп на участници и посетители. На всички състояли се събития през годината са спазвани необходимите противоепидемични мерки.

Историко-археологическият резерват „Велики Преслав“, (с прилежащия АМ Велики Преслав) привлича ежегодно множество туристи от цялата страна и чужбина. Намира се в непосредствена близост до съвременния град и обхваща територия от около 500 ха – древната столица с нейните крепости, предградия, манастирски и граждански имения. През 2020 г. резерватът отчита значително намален брой на туристическите посещения, заради пандемията от COVID-19.

Картинната галерия в гр. Велики Преслав също работи с намален брой посетители.

На територията на общината през отчетната година функционират 12 читалища, едно от които се намира в града, а останалите в кв. Кирково и съставните села.

Таблица 10: Народни читалища и художествени състави в община Велики Преслав към 2020 г.

Наименование, местонахождение	Художествени състави, кръжоци, клубове и др.
НЧ „Развитие 1874“ – гр. Велики Преслав	Група за художествено слово, Творчески клуб „Паралел 44“, РК „Традиция“, Дамски клуб, „Български водици“, ДТФ „Радост“, ТФ „Болярче“, ТФ „Любе ле“, ТФ „Пендарите“, Група за народни обичаи, ДФ „Здравец“, ЖФГ „Болярка“, Квартет „Преслава“ и Детски инструментален състав
НЧ „Самообразование – 1897 г.“ – кв. Кирково, гр. Велики Преслав	Група за художествено слово „Усмивка“, ДФГ „Елхица“, Група за народни танци, Лазарска и коледарска групи
НЧ „Васил Друмев 1881“ – с. Драгоево	Театрален колектив „Георги Лунгов“; Група за автентичен фолклор; Детски танцов състав „Драгоевче“ Група за автентични обичаи Група за шлагерни песни Танцов ансамбъл „Дядо Драгой“ Лазарска и коледарска групи Детско куклено шоу Танцова школа за деца Танцова група „Овеогард“ Кръжок по краезнание
НЧ „Зора 1908“ – с. Златар	ЖФГ „Зорница“ и Група за стари градски песни
НЧ „Съединение - 1905“ – с. Кочово	Женска певческа група за изворен фолклор „Славей“, Смесена група за обичаи и традиции, Детска фолклорна група за народни песни, Театрален самодееен състав, Детски театрален състав, Детски танцов състав за народни танци, Коледарска група, Детска лазарска група и Детска група за модерни танци
НЧ „Надежда 1903“ – с. Имренчево	ДФГ „Преславейче“ ДФГ „Калинки“

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

	Женска фолклорна група ДГ за художествено слово Детска театрална група
НЧ „Съгласие - 1882” – с. Осмар	Група за изворен фолклор „Исмарос” ДТГ „Осмарски веселячета” Танцова група Фолклорна група
НЧ „Просвета 1928” – с. Троица	Фолклорна група „Извор”, ДТС „Шарено цветче”, Юношеска формация „Адагар” Група за художествено слово Детски танцов състав Коледарска група
НЧ „Съзнание 1928” – с. Хан Крум	Женска фолклорна група „Ханкрумски славей” Любителска група за народни танци Лазарска група
НЧ „Светлина – 1932” – с. Мостич	-
НЧ „Победа -1930“ – с. Миланово	-
НЧ „Заря -1937 г.“ – с. Мокреш	-

Източник: <https://chitalishta.com/>

В читалищата са развити библиотечната и музейна дейност, различни школи – по изкуствата, музикална, танцова и др., любителско творчество (художествена самодейност).

През отчетната 2020 година културният календар на общината е изпълнен с чествания на много национални и православни празници, провеждане на събори и други събития, както следва:

- Организиране на изложба с отличените творби през годините на участниците от Международния културен форум „Велики Преслав – история на цял един народ“.
- Провеждане на национална информационна кампания на Министерството на отбраната „Бъди войник 2020“.
- Провеждане на „БАРД ФЕСТИВАЛ ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ“.
- Концерт-спектакълът на читалище „Развитие-1874” "Под черницата с Вазов".
- „Преслав по ноти“ с концерт на Трио Владигерови.
- Честване на Йордановден съвместно с Българската православна църква и клуб „Традиция“.
- Организиране на традиционния общоградски празник „Трифон Зарезан“ – конкурс „Баш винар“, съвместно с НЧ „Развитие-1874“.
- Организиране честването на националния празник 3-ти март в гр. Велики Преслав, съвместно с НЧ „Развитие-1874“, Българската православна църква и клуб „Традиция“.
- Организиране на онлайн провеждане на Международния културен форум „Велики Преслав – история на цял един народ“, съвместно с НЧ „Развитие-1874“, АМ „Велики Преслав“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“.
- Организиране на изложба с творби на участниците от Международния културен форум „Велики Преслав – история на цял един народ“ в АМ „Велики Преслав“ и в Дом на журналиста – гр. Варна, съвместно с НЧ „Развитие-1874“, АМ „Велики Преслав“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Съюз на българските журналисти.
- Организиране на кръгла маса „Първите столици на България и развитието на културно-историческия туризъм“ – гр. Варна, съвместно с НЧ „Развитие-1874“, АМ „Велики Преслав“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Съюз на българските журналисти.

Спорт

През 2020 г. въпреки ограниченията създадени от извънредното положение, при спазване на съответните мерки в общината развиват спортна дейност множество спортни клубове и отбори: Футболен клуб „В. Преслав“; Спортен клуб по лека атлетика „Атлетик“; „Спортен клуб по вдигане на тежести Преслав“; Волейболен клуб „Велики Преслав“; АСК „Бултранс Рали Тим“; Риболовен клуб „Чисти брегове“; БК „Преслав“; Спортен клуб по борба „Дан Колов“; „Спортен клуб по културизъм и фитнес - 2006“; „Карате клуб Киокушин - клон, град Велики Преслав“ и др.

През годината са извършени редица дейности насочени към подобряване на материално-техническата база на редица спортни обекти:

- Извършена е подмяна на подовата настилка в Спортната зала.
- Извършен е ремонт със средства от бюджета на Общината на системите за локално осветление и напояване на комплекс „Стадиона“.
- В рамките на инициативата „Мръдни си пръста“ се извърши рехабилитация на малкото футболно игрище в градски парк.
- Изградена е нова спортна площадка за футбол и фитнес на открито в с. Троица по идея на младежите от селото. Финансирането на обекта е осигурено, чрез средства, предназначени за подпомагане дейностите на регистрираните младежки клубове в общината.

Разработена и приета от Общински съвет е НАРЕДБА № 15 за условията и реда за използването на спортни обекти, собственост на Община Велики Пресла, която регламентира ползването на общинската спортна инфраструктура.

Със средства от общинския бюджет текущо се подпомагат спортните клубове в община Велики Преслав.

През отчетната година са проведени част от общинските спортни прояви, заложи в Спортния календар на Община Велики Преслав.

Спортна зала „Велики Преслав“ - Многофункционално игрище, се ползва по споразумение между Спортните клубове и утвърден от Кмета График, за провеждане на тренировъчните занимания на клубовете.

Под наслов „ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ – ЖИВЕЕ АКТИВНО!“, Община Велики Преслав и спортните клубове в града проведоха на 27 септември, на територията на градския парк спортен празник. Той беше финална част от поредицата позитивни инициативи, с които община Велики Преслав взе участие в националния конкурс за спонсорство на общински проект „НЕСТЛЕ ЗА ЖИВЕЙ АКТИВНО! 2020“.

Икономическо развитие

През 2019 г. икономическото развитие на община Велики Преслав бележи известен ръст спрямо началото на програмния период през 2014 г. и спрямо предходната 2018 г. Структуроопределящи отрасли за местната икономика са промишленост, търговия и услуги, селско стопанство и туризъм /хотелиерство и ресторантьорство/.

Състоянието на местната икономика се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните ѝ общини, наличните ѝ сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните ограничители за икономическия подем на общината.

Броят на предприятията в общината се увеличава към 2019 г. с 11 спрямо първата година на изпълнение на ПРОВП - 2014 г. и с 18 броя спрямо 2018 г. В същото време основните икономически показатели на местните фирми се подобряват. Произведената

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

продукция нараства до 105 311 хил. лева, приходите от дейността са 138 947 хил. лева, нетните приходи от продажби – 120 173 хил. лева. Печалбите достигат 13 709 хил. лева, което е почти двукратно нарастване спрямо 2018 г. Броят на заетите лица се увеличава минимално с 15, а на наетите намаляват с 8 души и към 2018 г. са съответно – 1868 заети и 1505 наети лица.

Таблица 11: Сравнителен анализ на основните икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия 2014-2019 г.

Година	Брой предприятия	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица
	Брой								
2014	399	75401	110402	98495	107687	4754	2343	2017	1648
2018	392	99664	133986	120562	134039	7222	7989	1853	1513
2019	410	105311	138947	120173	126329	13709	1998	1868	1505

Източник: Национален статистически институт

Най-много фирми развиват дейност в сектора на търговията и услугите – 142 предприятия, следва сектор „селско, горско и рибно стопанство” – 70, преработваща промишленост – 48 и „хотелиерство и ресторантьорство” – 44 предприятия.

Около 68% от произведената продукция в общината и 59% от нетните приходи от продажби са реализирани в сектора на преработващата промишленост.

От общо 410 предприятия в община Велики Преслав 373 броя или 91% са микропредприятия с персонал до 9 заети лица, 28 броя са малки предприятия с персонал от 10 до 49 служители и 9 са средни предприятия с персонал от 50 до 249 служители. Към 2020 г. в общината няма големи предприятия с персонал над 250 лица.

Средната годишна работна заплата в общината се увеличава от 7600 лева през 2016 г. на 10069 лева през 2019 г., но остава със стойности значително под средните за област Шумен (12 124 лева) и за страната (15 209 лева).

Реализираните преки чуждестранни инвестиции в община Велики Преслав за 2019 г. възлизат на 772 900 евро, а общо за периода 2016-2019 г. са 2 659 200 евро.

Промишлеността остава един от основните отрасли за икономиката и определя икономическия облик на община Велики Преслав. Той е представен от различни отрасли на преработващата промишленост. Добивната промишленост е слабо развита – застъпен е предимно добивът на инертни материали (кариера „Драгоево” за скални материали и кариера „Троица” за варовик) и дърводобивът (добив на широколистен и иглолистен дървен материал, както и дърва за огрев). През последните години се развива и шивашката промишленост.

Община Велики Преслав се характеризира със среден темп на развитие при нарастване на инвестициите през последните години.

Основните промишлени предприятия, осигуряващи работни места в общината са: „Стъклопакет-ТА” ЕООД – с. Хан Крум, Винарна „Слънчев замък“ ЕООД – с. Драгоево, Винарска изба „Осмар“ ООД с. Осмар - за производство на вина и други алкохолни напитки, Кариера „Драгоево“ ООД, „Вародобив“ ЕООД с. Троица, „Цитрон“ ООД - производство на захарни изделия, „Санитапласт“ АД - за санитарни изделия и стоки за бита, ЕТ „Александър Димитров” е с дейност, специализирана в производство на пластмасови изделия за строителството, ВИК, домашни потреби, „ЕН Импекс” ООД – производство на химически и синтетични материали, „Дурмалар“ ООД - производство на

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

паркети и сглобяеми дървени къщи, „Дибо“ АД - производство на мебели; „2М“ ООД – производство на мебели, „Строителни изделия“ АД - Хан Крум, Ремонтен завод на вагони и жп. техника - с. Хан Крум, „Преслав АН“ АД - надстройки на автомобили, сметосъбиращи коли, „Плиска ойл“ ЕООД, ЕТ „Анатолий Чернев - ЦИОН ” с Хан Крум, Валентин Кънчев – „Виола“ ООД – гр. Велики Преслав - производство и износ на билки и плодове и др. С преработка на месо и млечни продукти се занимават предимно малки предприятия и еднолични търговци. Търговията и ремонтните услуги остават сравнително добре развити. Мрежата от търговски обекти обхваща всички населени места.

Селско стопанство

Селскостопанското производство в община Велики Преслав се развива с низходящи темпове през отчетната 2020 година. Обработваемата земеделска земя намалява с 69 381 дка спрямо 2019 г. и за 2020 г. е 93 359 дка. В същото време броят на регистрираните земеделски стопани също намалява до 166. За сравнение през 2017 г. са били 311, а от предходната 2019 г. намалява с 31 или 18%.

Таблица 12: Брой регистрирани земеделски стопани за периода 2015-2020 г.

2015	2016	2017	2018	2019	2020
211	229	311	201	197	166

Източник: Общинска служба по земеделие – Велики Преслав

Към 2020 г. в община Велики Преслав функционират 4 земеделски кооперации:

- Кооперация “Напредък” - гр. Велики Преслав;
- ППК “Капка” - с. Троица;
- ПК “Враненска долина” - с. Кочово;
- ЗКПУ “Орало” - с. Осмар.

Таблица 13: Справка за основни видове земеделски култури

Култури	Засети дка 2019/2020 г.	Ср. добив кг/дка 2019/2020 г.
Пшеница	32 770	437
Ечемик	6 890	553
Рапица	1 910	240
Царевица (зърно)	14 185	345
Масл.слънчоглед	30 550	172
Ябълки	123	730
Череша	310	420
Малини	643	249
Лавандула	1351	327
Лозя винени	1 699	494
Лозя десертни	142	501
Култура	Получена продукция тон	Средендобив кг/дка
Ябълки	90	730
Череша	130	420
Сливи	115	485
Кайсии	50	232
Ягоди	39	500

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Малини	160	249
Вишни	13	311
Праскови	25	674
Орехи	550	425
Картофи	218	260
Домати	132	383
Пипер	50	1000
Краставици	52	150
Лозя винени	840	494
Лозя десертни	71	501

Източник: Общинска служба по земеделие – Велики Преслав

Основните отглеждани култури в община Велики Преслав през 2020 г. са пшеница, слънчоглед и царевица за зърно. С тях са засети най-много площи земеделска земя. Отглеждат се и трайни насаждения – лавандула и малини. Общината е с традиции в лозарството, като преобладават винените сортове. Зеленчукопроизводството е слабо развито. През последните години се увеличават площите, засети с домати и грах. От овощните култури преобладават череши, ябълки и сливи. През 2020 г. в общината са създадени около 1000 дка нови кайсиеви насаждения - частна инвестиция.

Таблица 14: Справка за броя на животните в община Велики Преслав по видове 2015-2020 г.

Вид животни	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Брой животни					
Говеда - вс.	932	932	1640	1343	1156	1515
Овце - вс.	1781	1781	4166	2212	2867	3267
Кози - вс.	90	90	175	190	104	103
Свине - вс.	47	47	336	370	40	354
Пчелни семейства	1234	1234	3087	2 115	1646	2001
Птици - бройлери	32	32000	32000	44264	44264	44264

Източник: Общинска служба по земеделие – Велики Преслав

Животновъдството в общината се развива устойчиво през последните години, като тенденцията се запазва и през 2020 г. Броят на говедата, овце, свине и пчелните семейства се увеличава значително, а на птиците и козите се запазва през отчетната година.

Туризмът заема все по-голям дял в общинската икономика на Велики Преслав. На територията на общината съществуват редица природни дадености, защитени природни, исторически и културни обекти.

На територията на Община Велики Преслав са категоризирани и функционират общо 52 „Места за настаняване“ и „Заведения за хранене и развлечения“.

От тях места за настаняване към 2020 г. – 17 броя:

- клас А: 1 бр. – „Мотел“;
- клас Б: 14 бр. – 1 бр. „Семеен хотел“, 1 бр. „Почивна станция“ и 14 броя „Къщи за гости“

От тях две Къщи за гости се намират в село Осмар, една в Драгоево и една в Имренчево.

Заведенията за хранене и развлечения на територията на община Велики Преслав са 37 бр. Типовете са разнообразни – ресторанти, бистра, бирария, кафе-аперитиви, пивници, закусвални, сладкарници, бар-клуб.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Таблица 15: Дейност на местата за настаняване в община Велики Преслав 2016-2019 г.

Година	Места за настаняване брой ⁴	Легла брой	Легла денонощия – брой	Стаи – брой	Реализирани нощувки – брой			Пренощували лица – брой			Приходи от нощувки – левове
					общо	българи	чужденци	общо	българи	чужденци	
2016	7	155	43426	64	4172	3963	209	1892	1723	169	76992
2017	6	136	44797	62	2936	2841	95	1935	1863	72	78054
2018	9	213	59215	89	3945	3709	236	2237	2044	193	115884
2019	10	225	58508	95	4842	-	-	3146	-	-	152707

Източник: НСИ

В община Велики Преслав все още не се използва в пълна степен туристическия потенциал, макар че в последните години се наблюдава нарастване в броя на местата за настаняване, легловата база и пренощувалите лица. Пандемията от коронавирус се отрази изключително негативно на местния туристически бизнес през 2020 година. Намаляват нощувките и посетителите на туристическите обекти. За съжаление към момента на изготвяне на настоящия доклад НСИ не е публикувал информация за 2020 г. и ефектът от COVID 19 върху местната икономика може да бъде отчетен едва в края на 2021 г.

Към 2019 г. броят на местата за настаняване е 10, с 3 повече спрямо 2016 г.

Аналогично това довежда и до увеличение в броя на леглата - 225 към 2019 г. Реализираните нощувки през 2019 г. бележат ръст (4842 броя) или с 23% повече спрямо 2018 г.

Приходите от нощувки са нараснали през 2019 година и достигат 152707 лева.

По данни от Общинска администрация – Велики Преслав, през 2020 година реализираните и декларираните нощувки са 5392 броя, или с 510 повече спрямо 2019 г. (4882 броя). Общият брой посетители на Историко-археологическият резерват „Велики Преслав“ и прилежащия АМ - Велики Преслав за отчетната година е 16547 туристи.

През 2020 г. е отворен за посетители нов открит плувен басейн в общината, в близост до комплекс „Омуртагов мост“, който разнообразява туристическото предлагане.

В експлоатация е въведен семеен хотел „Преслав“ с капацитет 13 легла или (20 лица).

ИЗВОДИ:

Отчетната 2020 г. се характеризира с икономическа и финансова неустойчивост, блокиране на бизнеса, социалния, културния и спортния живот в

⁴ В наблюдението са включени категоризираните хотели и места за настаняване с над 10 легла, функционирали през отчетния период. Статистиката не отчита обекти с под 10 легла.

световен мащаб, предизвикано от пандемията от коронавирусна инфекция – COVID 19.

В социално-икономическите условия за развитие на община Велики Преслав се наблюдават съществени промени спрямо предходната 2019 г. Първите отчетени реално резултати от пандемията са ръст на безработицата, ръст на социалните и здравни разходи, спад в броя на нощувките и туристо-потока, намаляване на културните и спортни прояви. Въпреки това Общината се справя успешно и реализира част от планираните проекти, дейности и събития през годината.

Демографските показатели на общината продължават да се влошават, но с по-бавни темпове в сравнение със средните за страната. Наблюдава се устойчива тенденция на намаляване и застаряване на населението. Селищната система остава устойчива. Към 2020 г. няма застрашени от пълно обезлюдяване населени места.

По данни на НСИ в края на 2019 г. в община Велики Преслав живеят 12 047 души или с 6,5% по-малко спрямо първата година на изпълнение на ПРОВП – 2014 г. По данни на ГД ГРАО към 31.12.2020 г. населението на община Велики Преслав по постоянен адрес е 15230 души, а по настоящ адрес 14479 души.

През 2020 г. жителите по постоянен адрес намаляват спрямо 2019 г. с 1% до 15230 души, но регистрираните по настоящ адрес се увеличават с 0,5% до 14479 души.

Структурата на населението по пол е сравнително балансирана – 49% мъже и 51% жени. Урбанизираността на територията на общината е 58% градско, спрямо 42% селско население /при 74% за страната в полза на градското/.

Наблюдава се устойчивост във възрастовата структура на населението и слаба динамика при нейното изменение. Естественят и механичен прираст на населението остават отрицателни.

Образователната система в общината е добре организирана и материално обезпечена. През учебната 2019/2020 г. броят на учениците спрямо началото на действие на ПРОВП (2014/2015 г.) е намалял със 155 или с 13%. Броят на децата в детските градини се увеличава с 5 или с близо 2% спрямо 2018/2019 учебна година. От началото на периода на действие на ПРОВП – 2014 година, броят на децата в детските градини е намалял с 18%. На 100 деца в общината се падат 153 места в детските градини.

Населението е добре обезпечено със здравни и лечебни заведения, медицинско оборудване и персонал, но средната възраст на кадрите е около и над пенсионната и трябва да се вземат мерки за привличане на млади специалисти. През 2020 г. здравната система е поставена на сериозни изпитания във връзка с пандемията от коронавирус и в местната болница е обособено COVID отделение с 20 легла.

В община Велики Преслав се предлагат разнообразни и качествени социални дейности и услуги. През 2020 г. стартира нова услуга по механизма „Лична помощ“.

През 2020 г. в резултат от негативните последици на пандемията от COVID-19, броят на безработните се увеличава с 89 лица. Равнището на безработица се покачва от 7,3% през 2019 г. на 9% в края на 2020 г. Равнището на безработица в община Велики Преслав през 2020 г. е със стойност по-ниска от средните нива на безработица за област Шумен (9,7%), но по-висока от тези за страната (5,9%).

Местната икономика през 2019 г. бележи подем спрямо началото на програмния период през 2014 г., който се дължи основно на успешното развитие на туризма и устойчивото селско стопанство. Индустрията също се развива успешно и отчита положителни финансови резултати. Официални статистически данни за ефекта на кризата с коронавируса върху местната икономика все още няма.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

В изпълнение на Общинския план за развитие се реализират редица проекти с „меки мерки“ в сферата на образованието и на социалните дейности и услуги. В сферата на културта и спорта също се отбелязва успешно развитие на местните събития, клубове и таланти. Земеделските производители изпълняват успешни проекти по ПРСР. Местните фирми и предприемачи стават по-активни в кандидатстването и изпълнението на проекти, финансирани от европейските фондове, с което допринасят за постигане целите на плана за развитие на общината.

II. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Таблица 16: Оценка на постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 към 2020 г. по индикатори за наблюдение

Стратегическа цел, Приоритет, Специфична цел, Мярка	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Постигнат напредък към 2020 г.	Степен на изпълнение/ изменение
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: РАЗВИТА МЕСТНА ИКОНОМИКА, ВОДЕЩА ДО ПРОСПЕРИТЕТ, ВИСОКА ЗАЕТОСТ И ИНОВАЦИИ					
Приоритет 1. Повишаване на конкурентоспособното на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението					
Специфична цел 1.1: Създаване на предпоставки за подобряване на бизнес средата					
Мярка 1.1.1. Привличане на инвестиции	Брой проведени информационни кампании, обществени анализи, публикации, анкети, проучвания, семинари за стимулиране гражданската подкрепа за прилагане на разработения Общински план за насърчаване на инвестициите за периода до 2020г. и плана за действие по предложените инвестиции	1 бр.	Община Велики Преслав	1	100%
	Брой на новите терени, определени за инвестиции на „зелено“ за организиране и насочване на бизнес дейностите	2 бр.	Община Велики Преслав	1	50%
Мярка 1.1.2. Подкрепа за подобряване на бизнес климата - обособяване на организирани бизнес пространства, стимулиране на публично частните партньорства	Брой обособени нови производствени и предприемачески зони	1 бр.	Община Велики Преслав	4	Преизпълнен
Мярка 1.1.3. Подобряване на услугите за местния бизнес, ефективно използване на информационни и комуникационни технологии	Брой въведени административни услуги за стимулиране на бизнеса на местно ниво (преференциални такси, информация за свободни общински имоти - терени и сгради, обслужване на едно гише за издаване на разрешителни, патенти и др. при инициативи за нов бизнес), в т.ч. уеб- базирани услуги	2 бр.	Община Велики Преслав	2	100%

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

	Дял от населението с осигурен широколентов достъп (със скорост поне 30 Mbps)	3%	ИСУН	Не се поддържа информация за индикатора на общинско ниво	Не се поддържа информация за индикатора на общинско ниво
Специфична цел 1.2: Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес					
Мярка 1.2.1. Подобряване на съществуващия местен малък и среден бизнес	Брой предприятия с внедрени системи за управление в съответствие с международно признати стандарти	2 бр.	ИСУН	0	0%
Мярка 1.2.2. Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП	Брой обучени лица за стартиране на малък бизнес (по предприемачество)	10 бр.	Дирекция „Бюро по труда“	0	0%
	Брой регистрирани нови фирми	7 бр.	ТСБ Шумен	11	Преизпълнен
	Брой на стартиращи предприятия на лица със специални нужди	2 бр.	Дирекция „Бюро по труда“	0	0%
Специфична цел 1.3: Насърчаване на инвестициите в енергийна ефективност, технологична модернизация и иновации в предприятията					
Мярка 1.3.1. Подобряване на енергийната ефективност и насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници в предприятията	Брой предприятия с внедрени мерки за енергийна ефективност	3 бр.	ИСУН	0	0%
Мярка 1.3.2. Технологична модернизация и иновации в предприятията	Брой изпълнени проекти на предприятия за въвеждане на иновации и/или модерно технологично оборудване	5 бр.	ИСУН	4	80%
Специфична цел 1.4: Стимулиране на местната икономика и открояване на конкурентни предимства на местния потенциал Разработване на общинска маркетинг стратегия за рекламиране на възможностите на Община Велики Преслав за привличане на инвестиции					
Мярка 1.4.1. Подкрепа за развитието на традиционни стопански дейности при използване на местни ресурси	Нарастване относителния дял на инвестициите във специфични селскостопански дейности и свързаните с тях - алтернативно земеделие, хранително-вкусова и преработвателна промишленост	2%	ИСУН	Няма информация	Няма информация
	Намаляване на относителния дял на пустеещите общински земеделски земи	5%	Областна дирекция „Земеделие“ Шумен	Няма информация	Няма информация
	Брой новорегистрирани самоосигуряващи се лица	5 бр.	НАП	Няма информация	Няма информация

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Специфична цел 1.5: Насърчаване на сътрудничеството между производителите					
Мярка 1.5.1. Насърчаване сдружаването на производителите, кооперирането и кълстерите	Брой новосъздадени организации на производители и/или кооперации	3 бр.	Публичен регистър на специализираните предприятия и кооперациите	0	0%
	Увеличаване броя на самонаетите лица в специфични отрасли, свързани с аграрния сектор	10 бр.	ИСУН	4	40%
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА И УСЛОВИЯТА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ					
Приоритет 1: Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места					
Специфична цел 2.1: Подкрепа на инвестициите в човешкия капитал с цел развитие на капацитета на работната сила, отговаряща на нуждите на местния бизнес.					
Мярка 2.1.1. Подобряване качеството на образователните услуги за населението, развиване на умения за нуждите на местната икономика	Брой лица преминали обучение по производствени практики и стажове за придобиване на актуални с търсенето на пазара на труда професионални умения от страна на местния бизнес	5 бр.	Дирекция „Бюро по труда“	5	Преизпълнен
	Дял на инвестициите за общи и специфични ИКТ образователни услуги и съдържание с цел осигуряване на достъп на потребителите от сферата на образованието и науката	2%	Община Велики Преслав	0	0%
Мярка 2.1.2. Насърчаване на местни инициативи за заетост, социално включване на хората в неравностойно положение	Брой наети лица след преминал курс за опресняване на знанията с полагане на приравнителен изпит (за дълготрайно безработните, с ниска квалификация и деквалифицирани)	3 бр.	Дирекция „Бюро по труда“	1	33%
	Брой създадени временни или постоянни работни места, чрез осигуряване на заетост в проекти за общественния сектор социални или комуналните услуги	15 бр.	Дирекция „Бюро по труда“	86	Преизпълнен
Мярка 2.1.3. Придобиване на ключови компетентности на заети и безработни лица, в т.ч. и обучения на работното място	Брой курсове по квалификация и преквалификация на безработни младежи според търсенето на пазара на труда	3 бр.	Дирекция „Бюро по труда“	27	Преизпълнен
	Разработена общинска програма за обучение и квалификация на заети и безработни лица	1 бр.	Община Велики Преслав	0	0%

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Мярка 2.1.4. Подобряване на условията на труд на работното място	Дял на инвестициите в създаване на „зелени работни места“	2%	Община Велики Преслав	0	0%
Специфична цел 2.2: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението					
Мярка 2.2.1. Подобряване качеството и създаване на условия за достъп до образование (вкл. и от лица от групи в изолация и риск)	Дял на инвестициите в подобряване на материалната база с цел постигане на максимален обхват при подлежащите на задължително образование и по-пълноценно интегриране на деца от малцинствата в системата на образованието	3%	Община Велики Преслав	3	100%
	Брой интервенции, отнасящи се до активно включване на социални партньори (дружества, сдружения и др.) в продължително професионално обучение, провеждане на проучвания за нуждите на местния пазар на труда и др.	2 бр.	Община Велики Преслав	0	0%
Мярка 2.2.2. Намаляване на броя на преждевременно напускащите училище	Намаляване на брой лица, отпаднали от образователната система, на които е осигурен втори шанс за образование, чрез прилагане на по-гъвкави форми на обучение и съвместяване на работа с обучение	1 бр.	Община Велики Преслав	17	Преизпълнен
	Брой на учебните заведения с подобрена съвременна техника и оборудване с цел, безопасност на информационните технологии за прилагане на иновативни подходи в учебния процес	1 бр.	Община Велики Преслав	6	Преизпълнен
Мярка 2.2.3. Обучение през целия живот и пълноценно личностно развитие. Подобряване на адаптивността и пригодността за заетост, равен достъп до образование и социално включване на маргинализираните групи	Брой учители, преминали курсове за периодична квалификация	30 бр.	Община Велики Преслав	32	Преизпълнен
	Дял на специализирано компютърно и езиково обучение от ранна възраст	50%	Община Велики Преслав	0	0%
	Брой проведени обучения в реална среда за усвояване на практически умения	1 бр.	Дирекция „Бюро по труда“	6	Преизпълнен
Специфична цел 2.3: Осигуряване на висококачествени социални и здравни услуги за повишаване качеството на живот					
Мярка 2.3.1. Разширяване на териториалния обхват, качеството	Обществени места със създадена архитектурна среда за хора с увреждания	1 бр.	Община Велики Преслав	3	Преизпълнен

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

и броя на предоставяните социални услуги в общността	Брой разкрити социални услуги	5 бр.	Община Велики Преслав	10	Преизпълнен
Мярка 2.3.2. Предотвратяване на рисковете, водещи към социално изключване и изолация	Брой лица от уязвимите групи, включени в местни инициативи за заетост - предимно в общински инфраструктурни проекти, като благоустройствени дейности, строителни работи по обекти с обществено значение и др.	10 бр.	Дирекция „Бюро по труда“	59	Преизпълнен
Мярка 2.3.3. Подобряване предоставянето на здравни услуги за повишаване жизнения стандарт на местното население	Брой нови здравни услуги	1 бр.	Община Велики Преслав	1	100%
	Увеличен дял на инвестициите в модерно медицинско оборудване и модернизация на материалната база	2%	Община Велики Преслав	1	50%
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА					
Приоритет 1: Ефективно използване на местния природен и културно-исторически потенциал за устойчиво развитие на туризма					
Специфична цел 3.1: Съхраняване и развитие на природните ценности в община Велики Преслав					
Мярка 3.1.1. Интегрирано управление на природните ресурси	Брой изпълнени проекти за поддържане, развитие и управление на защитени територии	1 бр.	ИСУН	0	0%
	Брой инициативи за опазване на редките породи и растителни видове	2 бр.	Община Велики Преслав	1	50%
Мярка 3.1.2. Подобряване състоянието на културните институти и недвижимите културни ценности	Брой на подпомогнатите културни обекти (годишно)	2 бр.	Община Велики Преслав	1	50%
Специфична цел 3.2: Оползотворяване на културното и природно наследство за развитие на конкурентноспособни туристически продукти					
Мярка 3.2.1. Развитие на туристически атракции и свързаната с туризма инфраструктура	Брой на подобрените/изградени туристически съоръжения и обекти	2 бр.	Община Велики Преслав	2	100%
	Брой посещения на подпомогнатите туристически атракции	50 000 бр.	Община Велики Преслав	16547	45%

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Мярка 3.2.2. Развитие на конкурентоспособни интегрирани туристически продукти и маркетингова политика	Увеличение на броя посетители на експонираните и потребителите на маркетирани туристически обекти	30 000 бр.	Община Велики Преслав	32 646	Преизпълнен
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: ПОСТИГАНЕ НА БАЛАНСИРАНО И УСТОЙЧИВО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ					
Приоритет 1. Модернизирана базисна инфраструктура и интегрирано пространствено развитие					
Специфична цел 4.1: Изграждане и подобряване на техническата инфраструктура					
Мярка 4.1.1. Изграждане на подходяща транспортна инфраструктура (вкл. до туристическите обекти)	Дължина на изградена/ рехабилитирана общинска пътна мрежа	20 км.	Община Велики Преслав	10 км.	50%
Мярка 4.1.2. Развитие на ефективна енергийна инфраструктура	Обекти с изпълнени мерки за енергийна ефективност	3 бр.	Община Велики Преслав	5	Преизпълнен
Мярка 4.1.3. Реконструкция и доизграждане на ВиК инфраструктура	Брой проекти за подмяна/ изграждане на реконструирана водоснабдителна и канализационна мрежа	2 бр.	Община Велики Преслав	5	Преизпълнен
Специфична цел 4.2: Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура					
Мярка 4.2.1. Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура	Брой ремонтирани реконструирани сгради/ помещения	1 бр.	Община Велики Преслав	8	Преизпълнен
Мярка 4.2.2. Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване и предоставяне на социални услуги	Брой ремонтирани или реконструирани сгради/ помещения	2 бр.	Община Велики Преслав	5	Преизпълнен
Мярка 4.2.3. Поддържане и подобряване на културната инфраструктура, в т.ч. сгради на читалища и религиозни храмове	Брой социализирани археологически обекти	2 бр.	Община Велики Преслав	0	0%
	Брой реконструирани обекти на културната инфраструктура	3 бр.	Община Велики Преслав	1	33%

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Мярка 4.2.4. Модернизирани и изградени на спортно-материалната база	Брой рехабилитирани/ изградени обекти	3 бр.	Община Велики Преслав	4	Преизпълнен
Специфична цел 4.3: Устойчиво и интегрирано развитие на град Велики Преслав в рамките на интегриран план за градско възстановяване и развитие					
Мярка 4.3.1. Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията	Разработен ОУП на Община Велики Преслав и кадастрални карти	1 бр.	Община Велики Преслав	1	100%
	Изработване на дигитализиран архив - картография, кадастър, устройствено райониране, собственост	1 бр.	Община Велики Преслав	2	Преизпълнен
Мярка 4.3.2. Подобряване на модела на градско и селско развитие в общината	Брой разработени специализирани планове - ПУП на ИАР и лесоустройствен план	2 бр.	Община Велики Преслав	1	50%
Специфична цел 4.4: Балансирано развитие на околната територия в рамките на общината и укрепване на функционалните връзки между населените места					
Мярка 4.4.1. Благоустрояване на селищната среда на територията на Общината, включително и в селата и селищни образувания, благоустрояване на малките населени места	Брой реализирани проекти за благоустрояване в селата	3 бр.	ИСУН	3	100%
	Брой реконструирани общински сгради, вкл. енергийно ефективни в селата	2 бр.	Община Велики Преслав	2	100%
Мярка 4.4.2. Развитие на селата	Брой проекти за изграждане/ реконструиране на инфраструктура обслужваща земеделски цели и дейности в горското стопанство.	2 бр.	Община Велики Преслав	0	0%
	Брой разкрити МСП и регистрирани земеделски производители в селата	2 бр.	ТСБ Шумен; Областна дирекция „Земеделие“ Шумен	2	100%
Приоритет 2. Опазване на околна среда					
Специфична цел 4.5: Опазване и подобряване на околната среда и превенция на екологичните рискове					
Мярка 4.5.1. Опазване и възстановяване на въздуха, земята, биологичното разнообразие и природното	Брой проекти за разработване и подпомагане на планове за управление на защитени територии и защитени зони и за ефективно управление на защитените зони и обектите на Натура 2000	1 бр.	Община Велики Преслав	0	0%

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

наследство	Разработване на Програма за опазване на околната среда, вкл. Управлението на отпадъците на територията на общината	1 бр.	Община Велики Преслав	1	100%
Мярка 4.5.2. Управление на риска от природни бедствия и аварии	Въведени мерки за укрепване на речни корита, свлачища осигуряване проводимост на водните течения	2 бр.	Община Велики Преслав	0	0%
Мярка 4.5.3. Подобряване, развитие на инфраструктура за третиране на отпадъци и внедряване на съвременни технологии	Въведени мерки за разделно събиране на отпадъците	1 бр.	Община Велики Преслав	1	100%
	Проекти за изграждане на екологосъобразна инфраструктура	1 бр.	Община Велики Преслав	1	100%
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 5: ПОСТИГАНЕ НА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ И ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ					
Приоритет 1. Изграждане на ефективна администрация и подобряване на местния институционален капацитет					
Специфична цел 5.1: Укрепване на местния административен капацитет за стратегическо планиране и управление на проекти в партньорство с бизнеса и неправителствените организации					
Мярка 5.1.1. Укрепване на местните структури за консултации и партньорство	Брой обучителни сесии и проведени дискуссионни форуми	2 бр.	Община Велики Преслав	2	100%
Мярка 5.1.2. Създаване и оптимално използване на публично-частните партньорства	Брой реализирани съвместни проекти между общинската администрация, частния сектор и неправителствения сектор	3 бр.	Община Велики Преслав	0	0%
Специфична цел 5.2: Ефективно и професионално управление					
Мярка 5.2.1. Ефективна администрация	Обучени служители от администрацията	10 бр.	Община Велики Преслав	32	Преизпълнен
	Въведен Базисен модел за комплексно административно обслужване, обхванати административни единици	1 бр., 3 обхванат и адм. единици	Община Велики Преслав	1	100%
Мярка 5.2.2. Създаване и развитие на междуобщинското сътрудничество	Брой реализирани съвместни проекти за междуобщинско сътрудничество (национални и трансгранични)	1бр.	Община Велики Преслав	2	Преизпълнен

Данните в Таблица 17 представят оценката за постигнатия напредък в изпълнението на ПРОВП на община Велики Преслав като всеки от изброените индикатори допринася за постигане на определена стратегическа цел на плана. Индикаторите се отчитат като са съпоставени целевите данни от ПРОВП с тези към края на 2019 г. Някои показатели не могат да бъдат отчетени или за тях няма данни.

Резултатите от оценката по индикатори за 2020 г. показват най-добър напредък в постигането на *Стратегическа цел 2: Повишаване качеството на жизнената среда и условията за професионална реализация*. Безработицата в общината намалява, създават се нови работни места. Почти всички деца са обхванати в образователната система и намалява броят на преждевременно напусналите училище. Развиват се успешно девет социални услуги. Повишават се квалификацията и качеството на работната сила. Насърчават се местни инициативи за заетост и социално включване на хората в неравностойно положение.

На второ място се нарежда *Стратегическа цел 4: Постигане на балансирано и устойчиво териториално развитие*. За това допринасят дейностите по подобряване на пътната и улична мрежа, обновяване на водопроводната мрежа, ремонта на обществени сгради, енергийна ефективност в жилищни сгради и производствени предприятия и други обекти на техническата инфраструктура.

На трето място, според оценката по индикатори е изпълнението на *Стратегическа цел 1: Развита местна икономика, водеща до просперитет, висока заетост и иновации*. Местната икономика се развива устойчиво през последните години. Значително се увеличават произведената продукция, нетните приходи от продажби и печалбите на местните фирми. Нараства предприемаческата активност на земеделските производители за усвояване на средства от ПРСР.

На четвърто място е *Стратегическа цел 5: Постигане на добро управление при предоставянето на публични услуги и повишаване на административния капацитет* и на пето място - *Стратегическа цел 3: Подкрепа за устойчиво развитие на туризма*.

За много от индикаторите на етапа на изготвяне на настоящия доклад няма данни или са неизмерими и е възможно постигнатия напредък в изпълнението на последните две цели да е по-голям.

ИЗВОДИ:

Най-видимият ефект от прилагането на плана за развитие през 2020 година остава от инвестициите в инфраструктурата - ремонт на пътища, улици, тротоари, обновяване на водопроводни мрежи и обществени сгради.

Годишният мониторинг на база общи и специфични индикатори показва подобряване на икономическото развитие на община Велики Преслав, обновяване на инфраструктурите, но същевременно забавяне в темповете на развитие на земеделието и намаляване на населението.

Кризата с коронавируса COVID 19 поставя на сериозни изпитания здравната и социалната система в общината.

Безработицата през 2020 г. се увеличава с около 1,7% спрямо 2019 г. Остават нерешени проблемите с привличане на достатъчно инвестиции за създаване на нови работни места и задържане на млади хора в района. Отчитайки видимите, реални резултати от изпълнението на ОПР и техният ефект върху населението и целевата територия можем да дадем добра обща оценка в изпълнението на плана за 2020 г. на база индикаторите за въздействие и резултат, въпреки пандемията, извънредните разходи и трудностите, в условията на извънредна обстановка.

Индикаторите са съотносими пряко към Стратегическите цели в ПРОВП и показват, че най-добър напредък е постигнат по показателите, измерващи изпълнението на Стратегическа цел 2: Повишаване качеството на жизнената среда и условията за професионална реализация.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА И НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Таблица 17: Справка за изпълнените проекти и дейностите в община Велики Преслав през 2020 г.

№ по ред	Стратегическа цел, Специфична цел, Мярка, Проект/Дейност	Обща стойност лева	Период на изпълнение	Източник на средства – програма, фонд, бюджет	Резултати
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. Развита местна икономика, водеща до просперитет, висока заетост и иновации	257437			
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1: Създаване на предпоставки за подобряване на бизнес средата				
	Мярка 1.1.1: Привличане на инвестиции				
	Мярка 1.1.2. Подкрепа за подобряване на бизнес климата - обособяване на организирани бизнес пространства, стимулиране на публично частните партньорства.				
	Мярка 1.1.3. Подобряване на услугите за местния бизнес, ефективно използване на информационни и комуникационни технологии				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2: Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес	257437			
	Мярка 1.2.1. Подобряване на съществуващия местен малък и среден бизнес.	257437			
1	Проект на „Санитапласт“ АД за подкрепа за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19	112000	2020	ОПИК 2014-2020	Насърчаване дейността на малки и средни предприятия за преодоляване последиците от пандемията
2	Проект на „Хан Крум“ АД за подкрепа за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19	79540	2020	ОПИК 2014-2020	Насърчаване дейността на малки и средни предприятия за

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

					преодоляване последиците от пандемията
3	Проекти на 9 микропредприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	65897	2020	ОПИК 2014-2020	Подкрепа за икономическо възстановяване на 9 микропредприятия в община Велики Преслав
	Мярка 1.2.2. Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП.				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3: Насърчаване на инвестициите в енергийна ефективност, технологична модернизация и иновации в предприятията				
	Мярка 1.3.1. Подобряване на енергийната ефективност и насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници в предприятията				
	Мярка 1.3.2. Технологична модернизация и иновации в предприятията				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.4: Стимулиране на местната икономика и открояване на конкурентни предимства на местния потенциал Разработване на общинска маркетинг стратегия за рекламиране на възможностите на Община Велики Преслав за привличане на инвестиции				
	Мярка 1.4.1. Подкрепа за развитието на традиционни стопански дейности при използване на местни ресурси.				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.5: Насърчаване на сътрудничеството между производителите				
	Мярка 1.5.1. Насърчаване сдружаването на производителите,				

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

	кооперирането и кълъстерите.				
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. Повишаване качеството на жизнената среда и условията за професионална реализация	2799736			
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1: 2.1: Подкрепа на инвестициите в човешкия капитал с цел развитие на капацитета на работната сила, отговаряща на нуждите на местния бизнес.				
	Мярка 2.1.1. Подобряване качеството на образователните услуги за населението, развиване на умения за нуждите на местната икономика.				
	Мярка 2.1.2. Насърчаване на местни инициативи за заетост, социално включване на хората в неравностойно положение.				
	Мярка 2.1.3. Придобиване на ключови компетентности на заети и безработни лица, в т.ч. и обучения на работното място.				
	Мярка 2.1.4. Подобряване на условията на труд на работното място.				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението	298736			
	Мярка 2.2.1. Подобряване качеството и създаване на условия за достъп до образование (вкл. и от лица от групи в изолация и риск).	298736			
4	Проект „Деца на Велики Преслав“	213856	2019-2020	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Оптимизиране на работата в образователни заведения за интеграция на деца от ромски и друг етнически произход, чрез образование,

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за **2020 г.**

					възпитание и допълнителни форми на обучение.
5	Проект „Учим и живеем заедно“	84880	2019-2020	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Включване на ученици от 1 до 12 клас в различни извънкласни форми за занимания. Сформирани клубове за компютърни обучения, театрална формация за деца с артистични наклонности, музикални клубове
	Мярка 2.2.2. Намаляване на броя на преждевременно напускащите училище.				
	Мярка 2.2.3. Обучение през целия живот и пълноценно личностно развитие. Подобряване на адаптивността и пригодността за заетост, равен достъп до образование и социално включване на маргинализираните групи Насърчаване на местни инициативи за заетост.				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3 Осигуряване на висококачествени социални и здравни услуги за повишаване качеството на живот	2501000			
	Мярка 2.3.1. Разширяване на териториалния обхват, качеството и броя на предоставяните социални услуги в общността.	2324310			
6	Проект „Разкриване на социалните услуги Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства и Център за обществена подкрепа и в гр. Велики Преслав“	746500	2017-2020	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020	Увеличаване на обхвата и качеството на предлаганите социални услуги в община Велики Преслав
7	Проект „Създаване на Център за грижа за лица с умствена изостаналост в с. Имренчево, община Велики Преслав“	582952	2019-2020	Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020	Увеличаване на обхвата и качеството на предлаганите социални услуги в

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

					община Велики Преслав
8	Проект „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Велики Преслав“ - Компонент 2	163621	2019-2020	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020	Увеличаване на обхвата и качеството на предлаганите социални услуги в община Велики Преслав
9	Проект „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Велики Преслав“ - Компонент 3	134070	2020	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020	Увеличаване на обхвата и качеството на предлаганите социални услуги в община Велики Преслав
10	Проект „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Велики Преслав“ - Компонент 4	54936	2020	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020	Увеличаване на обхвата и качеството на предлаганите социални услуги в община Велики Преслав
11	Проект „Създаване на Център за обществена подкрепа и Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства в гр. Велики Преслав”	636950	2018-2020	Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020	Увеличаване на обхвата и качеството на предлаганите социални услуги в община Велики Преслав
12	Проект за осигуряване на компютърна техника за възпитаниците на Център за настаняване от семеен тип	5281	2020	Фонд „Социална закрила“, МТСП	Подпомагане образователния процес на децата и младежите, настанени в социални заведения
	Мярка 2.3.2. Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация.	176690			
13	Проект „Осигуряване на топъл обяд в община Велики Преслав”	147190	2018-2020	ОПХОМП 2014-2020	Предоставяне на социални услуги водещи до намаляване на предпоставките за социално изключване и изолация
14	Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация – 2020 г.	16000	2020	Агенция за социално подпомагане	За период от 58 работни дни 100 лица са подпомогнати в условията на извънредно положение с осигуряване на безплатен топъл

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

					обяд.
15	Проект за справяне с хуманитарната криза, породена от обявеното извънредно положение COVID-19	5000	2020	Програма „РОМАКТ“	Осигурена подкрепа за най-нуждаещите се семейства от маргинализираните общности
16	Проект в подкрепа на засегнати от кризата уязвими групи хора - медицински персонал, хора с увреждания, възрастни, бездомни, самотни родители и др.	8500	2020	Дарителски фонд „Обединени срещу COVID -19“	Осигурени дезинфектанти и предпазни средства за МБАЛ „Велики Преслав“ ЕООД и за личните лекари в общината. Закупуване на хранителни продукти и стоки от първа необходимост за най-нуждаещите се
	Мярка 2.3.3. Подобряване предоставянето на здравни услуги за повишаване жизнения стандарт на местното население.				
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. Подкрепа за устойчиво развитие на туризма				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1: Съхраняване и развитие на природните ценности в община Велики Преслав				
	Мярка 3.1.1. Интегрирано управление на природните ресурси				
	Мярка 3.1.2. Подобряване състоянието на културните институти и недвижимите културни ценности				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2: Оползотворяване на културното и природно наследство за развитие на конкурентноспособни туристически продукти				
	Мярка 3.2.1. Развитие на туристически атракции и свързаната с туризма инфраструктура				
	Мярка 3.2.2. Развитие на конкурентноспособни интегрирани туристически продукти и маркетингова политика				

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4. Постигане на балансирано и устойчиво териториално развитие	2356937			
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4.1: Изграждане и подобряване на техническата инфраструктура	2172581			
	Мярка 4.1.1. Изграждане на подходяща транспортна инфраструктура (вкл. до туристическите обекти).	2069533			
17	Проект „Реконструкция и рехабилитация на улици в гр.Велики Преслав“ ул. „Любен Каравелов“ - 2 участъка, ул. „Отец Паисий“ , ул. „Йоан Екзарх“ - 2 участъка, ул.“Лозарска“, ул.“Чергубиля Мостич“	1770239	2019-2020	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Подобряване състоянието на уличната мрежа в общинския център – гр.Велики Преслав
18	Основен ремонт на ул.“Лозарска“ в град Велики Преслав	75660	2020	Държавен бюджет	Подобряване състоянието на уличната мрежа в общинския център – гр.Велики Преслав
19	Основен ремонт на ул.“Иван Вазов“ в с.Драгоево	94074	2020	Държавен бюджет	Подобряване състоянието на уличната мрежа в община Велики Преслав
20	Основен ремонт на ул.“Букаците“ в с.Осмар	71182	2020	Държавен бюджет	Подобряване състоянието на уличната мрежа в община Велики Преслав
21	Основен ремонт на ул.“Баба Тонка“ в с.Троица	58378	2020	Държавен бюджет	Подобряване състоянието на уличната мрежа в община Велики Преслав
	Мярка 4.1.2. Развитие на ефективна енергийна инфраструктура.				
	Мярка 4.1.3. Реконструкция и доизграждане на ВиК инфраструктура.	103048			
22	Основен ремонт на ул.“Илия Р.Блъсков“ в гр.Велики Преслав – подмяна на водопроводи, водопроводни отклонения и асфалтиране	103048	2020	Държавен бюджет, Общински бюджет	Подобряване състоянието на водоснабдителната мрежа в община Велики Преслав
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4.2: Изграждане и подобряване	106226			

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

	на социалната инфраструктура				
	Мярка 4.2.1. Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура.				
	Мярка 4.2.2. Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване и предоставяне на социални услуги.				
	Мярка 4.2.3. Поддържане и подобряване на културната инфраструктура в т.ч. сгради на читалища и религиозни храмове.				
	Мярка 4.2.4. Модернизирани и изграждане на спортно-материалната база. Тук се включват проучване на възможности и създаване на предпоставки за изграждане на нови многофункционални спортно-развлекателни комплекси, както и осъвременяване на инфраструктурата.	106226			
23	Доставка и монтаж на дървена спортна система на спортна зала „Велики Преслав“ гр. В.Преслав	101249	2020	Държавен бюджет	Подобрено състояние на спортна инфраструктура в община Велики Преслав
24	Благоустрояване на спортна площадка в двора на закрито Основно училище в село Троица	4977	2020	Държавен бюджет	Подобрено състояние на спортна инфраструктура в община Велики Преслав
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4.3: Устойчиво и интегрирано развитие на град Велики Преслав в рамките на интегриран план за градско възстановяване и развитие.	43020			
	Мярка 4.3.1. Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията.	43020			
25	Изготвяне на инвестиционен	29820	2020	Държавен	Подобряване на

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за **2020 г.**

	проект за довеждащ водопровод В.Преслав до МФОС и допълнително водоснабдяване на група села (Драгоево, Златар, Суха река, Миланово, Мокреш) от водоснабдителна система – язовир „Тича“			бюджет	проектната готовност за изграждане на инфраструктурни обекти в община Велики Преслав
26	Проктиране на пазарно пространство в гр.Велики Преслав	13200	2020	Държавен бюджет	Подобряване на проектната готовност за изграждане на инфраструктурни обекти в община Велики Преслав
	Мярка 4.3.2. Подобряване на модела на градско и селско развитие в общината.				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4.4. Балансирано развитие на околната територия в рамките на общината и укрепване на функционалните връзки между населените места	35110			
	Мярка 4.4.1. Благоустрояване на селищната среда на територията на Общината, включително и в селата и селищни образувания, благоустрояване на малките населени места.	17675			
27	Изграждане на системи за видеонаблюдение на територията на община Велики Преслав	17675	2020	Държавен бюджет	Повишаване на сигурността в населените места на територията на община Велики Преслав
	Мярка 4.4.2. Развитие на селата.	17435			
28	„Довършителни работи по ритуална зала/сграда за общоселски мероприятия/ с. Миланово, община Велики Преслав”	17435	2020	Държавен бюджет ПМС № 165/2018 г.	Подобрена обществена инфраструктура в малките населени места на община Велики Преслав
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4.5. Опазване и подобряване на околната среда и превенция на екологичните рискове				
	Мярка 4.5.1. Опазване и възстановяване на въздуха, земята, биологичното разнообразие и природното наследство.				

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

	Мярка 4.5.2. Управление на риска от природни бедствия и аварии.				
	Мярка 4.5.3. Подобряване, развитие на инфраструктура за третиране на отпадъци и внедряване на съвременни технологии.				
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 5. Постигане на добро управление при предоставянето на публични услуги и повишаване на административния капацитет				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5.1 Укрепване на местния административен капацитет за стратегическо планиране и управление на проекти в партньорство с бизнеса и неправителствените организации				
	Мярка 5.1.1. Укрепване на местните структури за консултации и партньорство				
	Мярка 5.1.2. Създаване и оптимално използване на публично-частните партньорства.				
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5.2. Ефективно и професионално управление				
	Мярка 5.2.1. Ефективна администрация				
	Мярка 5.2.2: Създаване и развитие на междуобщинското сътрудничество				
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТИТЕ			5 414 110		

Обобщената справка показва, че за отчетната 2020 г. на територията на община Велики Преслав са приключени 28 проекти и дейности на обща стойност 5 414 110 лева.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

За изпълнение на заложените цели, мерки и дейности в ПРОВП най-съществен принос има Община Велики Преслав, която е привлякла най-много средства от европейските фондове през 2020 година. Общината няма съвместни проекти с бизнеса и НПО. Не са реализирани проекти с други български общини в условия на междуобщинско сътрудничество, няма международни проекти и дейности.

За изпълнението на ПРОВП през годината са допринесли и проектите с така наречените „меки мерки” на местните училища и социални институции.

Бизнесът също изпълнява проекти и дейности, финансирани от ПРСР и ОПИК, включително по мерките за преодоляване последиците от пандемията COVID 19.

Таблица 18: Справка за проектите в процес на изпълнение в община Велики Преслав към 31.12.2020 г.

№ по ред	Стратегическа цел, Специфична цел, Мярка, Проект/Дейност	Обща стойност лева	Период на изпълнение	Източник на средства – програма, фонд, бюджет	Резултати
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. Развита местна икономика, водеща до просперитет, висока заетост и иновации	195580			
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2: Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес	195580			
	Мярка 1.2.2. Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП.	195580			
1	Проект „Подобряване и разширяване на дейността на земеделското стопанство на „КАМП-В 2016“ ЕООД”	48895	2019-2024	Програма за развитие на селските райони 2014-2020, Мярка 6.1.	Насърчаване развитието на малко земеделско стопанство. Разширяване на площите за отглеждане на череши и оранжерийни домати
2	Проект „Създаване и отглеждане на овощни насаждения от сливи – 23 дка в с. Драгоево”	48895	2019-2024	Програма за развитие на селските райони 2014-2020, Мярка 6.1.	Насърчаване развитието на малко земеделско стопанство на Земеделски производител Михаил Милев
3	Проект „Стартова помощ за развитие на стопанството на млад земеделски стопанин Светослав Пламенов Стойчев”	48895	2019-2024	Програма за развитие на селските райони 2014-2020, Мярка 6.1.	Насърчаване развитието на малко земеделско стопанство с добавяне на 70 пчелни семейства

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

4	Проект „Стартиране на отглеждането на костилкови трайни насаждения – череша и кайсии от ЗП – Камелия в с. Имренчево и с. Кочово”	48895	2019-2024	Програма за развитие на селските райони 2014-2020, Мярка 6.1.	Насърчаване развитието на малко земеделско стопанство
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. Повишаване качеството на жизнената среда и условията за професионална реализация	475257			
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението	475257			
	Мярка 2.2.1. Подобряване качеството и създаване на условия за достъп до образование (вкл. и от лица от групи в изолация и риск).	475257			
5	Реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане на Детска градина „Снежанка“ град Велики Преслав	475257	2019-2021	ПРСР 2014-2020	Подобряване състоянието на образователна инфраструктура в община Велики Преслав
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4. Постигане на балансирано и устойчиво териториално развитие	2737766			
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4.1: Изграждане и подобряване на техническата инфраструктура	2737766			
	Мярка 4.1.2. Развитие на ефективна енергийна инфраструктура.	482200			
6	Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински административни сгради, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, на територията на Община Велики Преслав	482200	2019-2022	Програма за развитие на селските райони 2014-2020, Мярка 7.2.	Подобряване енергийната ефективност на общинска административна инфраструктура
	Мярка 4.1.3. Реконструкция и доизграждане на ВиК инфраструктура.	2255566			
7	Проект „Подмяна на водопроводи по улици в гр. Велики Преслав, съпътстваща изпълнението на проект: „Реконструкция и рехабилитация на улици в	1213578	2019-2021	ПУДООС	Подобряване състоянието на водоснабдителната инфраструктура в община Велики Преслав

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

	гр. Велики Преслав“				
8	Проект „Реконструкция и рехабилитация на водопровод и възстановяване на улична настилка в с. Златар, с. Драгоево, с. Миланово, с. Кочово и с. Троица община В.Преслав“	1041988	2019-2021	Програма за развитие на селските райони 2014-2020	Подобряване състоянието на водоснабдителната инфраструктура в община Велики Преслав
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТИТЕ			3 408 603		

Към края на 2020 г. в процес на изпълнение в община Велики Преслав са 8 проекта на обща стойност 3 408 603 лева.

Изпълнение на Стратегическа цел 1: Развита местна икономика, водеща до просперитет, висока заетост и иновации

През 2020 г. по СЦ1 са приключени 3 проекта за 257 437 лева. Към края на годината в процес на изпълнение са още 4 проекта на обща стойност 195 580 лева.

По Специфична цел 1.1: Създаване на предпоставки за подобряване на бизнес средата, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

По Специфична цел 1.2: Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес, са приключени 3 проекта за 257 437 лева. В процес на реализация са 4 проекта за 195 580 лева.

По Специфична цел 1.3: Насърчаване на инвестициите в енергийна ефективност, технологична модернизация и иновации в предприятията, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

По Специфична цел 1.4: Стимулиране на местната икономика и открояване на конкурентни предимства на местния потенциал Разработване на общинска маркетинг стратегия за рекламиране на възможностите на Община Велики Преслав за привличане на инвестиции, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

По Специфична цел 1.5: Насърчаване на сътрудничеството между производителите, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

Изпълнение на Стратегическа цел 2: Повишаване качеството на жизнената среда и условията за професионална реализация

През 2020 г. по СЦ 2 са приключени 13 проекти и дейности на обща стойност 2 799 736 лева, а в края на годината в процес на изпълнение е 1 проект за 475 257 лева.

По Специфична цел 2.1: Подкрепа на инвестициите в човешкия капитал с цел развитие на капацитета на работната сила, отговаряща на нуждите на местния бизнес, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

По Специфична цел 2.2: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението, в края на 2020 г. има 2

изпълнени проекта на обща стойност 298 736 лева. В процес на изпълнение е 1 проект за 475 257 лева.

По Специфична цел 2.3: Осигуряване на висококачествени социални и здравни услуги за повишаване качеството на живот, в края на 2020 г. има 11 приключени проекта на обща стойност 2 501 000 лева. В края на годината няма проекти в процес на изпълнение по тази специфична цел.

Изпълнение на Стратегическа цел 3: Подкрепа за устойчиво развитие на туризма

През 2020 г. по СЦ 3 няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение

По Специфична цел 3.1: Съхраняване и развитие на природните ценности в община Велики Преслав, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

По Специфична цел 3.2: Оползотворяване на културното и природно наследство за развитие на конкурентноспособни туристически продукти, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

Изпълнение на Стратегическа цел 4: Постигане на балансирано и устойчиво териториално развитие

През 2020 г. по СЦ 4 са приключени 12 проекта и дейности на стойност 2 356 937 лева, в края на годината в процес на изпълнение са 3 проекта за 2 737 766 лева

По Специфична цел 4.1: Изграждане и подобряване на техническата инфраструктура, през 2020 г. са приключени 6 проекта и дейности на стойност и 2 172 581 лева и 3 проекта са в процес на изпълнение за 2 737 766 лева.

По Специфична цел 4.2: Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура, през 2020 г. са изпълнени 2 проекта за 106 226 ллева.

По Специфична цел 4.3: Устойчиво и интегрирано развитие на град Велики Преслав в рамките на интегриран план за градско възстановяване и развитие, през 2020 г. са приключени 2 проекта за 43 020 лева и няма проекти в процес на изпълнение.

По Специфична цел 4.4: Балансирано развитие на околната територия в рамките на общината и укрепване на функционалните връзки между населените места, през 2020 г. са приключени 23 проекта и дейности за 35 110 лева.

По Специфична цел 4.5: Опазване и подобряване на околната среда и превенция на екологичните рискове, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

Изпълнение на Стратегическа цел 5: Постигане на добро управление при предоставянето на публични услуги и повишаване на административния капацитет

През 2020 г. по СЦ 5 няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение

По Специфична цел 5.1: Укрепване на местния административен капацитет за стратегическо планиране и управление на проекти в партньорство с бизнеса и неправителствените организации, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

По Специфична цел 5.2: Ефективно и професионално управление, през 2020 г. няма приключени проекти и дейности и такива в процес на изпълнение.

ИЗВОДИ:

Най-добро техническо изпълнение по брой приключени и в процес на изпълнение проекти през 2020 г., отбелязва Стратегическа цел 2: Повишаване качеството на жизнената среда и условията за професионална реализация. На второ място се нарежда Стратегическа цел 4: Постигане на балансирано и устойчиво териториално развитие. На трето място, с най-малък напредък в изпълнението през 2020 г. остава Стратегическа цел 1: Развита местна икономика, водеща до просперитет, висока заетост и иновации. По Стратегическа цел 3 и Стратегическа цел 5 през 2020 г. няма изпълнени проекти и дейности.

В Индикативната финансова таблица и Програмата за реализация на ПРОВП за петте основни стратегически цели са заложили 54 проекти и дейности на обща стойност 89 461 625 лева. За календарната 2020 г. са приключени 28 проекти и дейности на обща стойност 5 414 110 лева. Към края на 2020 г. в процес на изпълнение в община Велики Преслав са други 8 проекта и дейности на обща стойност 3 408 603 лева.

Изводът е, че изпълнението на плана за развитие на община Велики Преслав за 2020 г. е много успешно и допринесло за 52% техническо изпълнение на база брой изпълнени проекти и дейности и 6% финансово изпълнение на заложеното в ПРОВП. Пълното техническо и финансово изпълнение на ПРОВП за периода 2014-2020 година ще бъде обобщено в Доклада за последваща оценка на плана.

IV. ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Мерките за наблюдение и механизмите за събиране, обработване и анализ на данни са заложили в самия План за развитие на Община Велики Преслав 2014-2020 г. и се спазват и изпълняват ежегодно във връзка с отчитане на напредъка по цели и приоритети.

Предмет на наблюдение на ПРОВП е изпълнението на целите и приоритетите, заложили в плана, както и действията на местната власт и администрация, организациите, бизнес структурите, физическите и юридическите лица, свързани с изпълнението на документа.

Орган на наблюдение на ПРОВП е Общински съвет.

Функциите по наблюдението на ПРОВП включват:

Наблюдение на изпълнението на ПРОВП въз основа на определените макроикономически индикатори, индикаторите, отчитащи приноса към стратегия „Европа 2020“, глобалните екологични индикатори и другите специфични количествени индикатори по отношение на реализацията на целите, приоритетите и мерките за регионално развитие;

Координация на дейностите по наблюдението на ПРОВП със заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица;

Обсъждане и одобряване на редовните годишни доклади и на заключителния доклад за изпълнението на ПРОВП;

Разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски - издаване на конкретни указания за преодоляването им;

Определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на ПРОВП.

Системата от индикатори за наблюдение – дефинирани по-горе и отчитащи специфичния характер на плана, реализацията на неговите цели, мерки, социално-икономическото състояние, развитието на инфраструктурата и проблемите на околната среда в контекста на устойчивото регионално развитие;

Източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията - наблюдението на изпълнението на ПРОВП се осъществява на основата на данни от НСИ, ИНФОСТАТ, ИСУН, Агенцията по заетостта, както и на основата на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. При извършването на специфични тематични наблюдения и оценки ще се включат и резултати от анкетни проучвания за мнението и настроеността на населението, живеещо в общините на района.

Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на ПРОВП се осигурява от бюджета на Община Велики Преслав.

Местните власти участват в реализацията на мерките и постигане на целите на общински планове за развитие и програмите за реализация на общинските планове за развитие. Местните власти осигуряват собствени финансови ресурси и мобилизират такива на социалните партньори на местно ниво за реализация на проекти и дейности в техните планови документи.

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

Регистриран проблем при изготвяне на годишния доклад за наблюдение изпълнението на плана е липсата на актуална статистическа информация за 2020 г., необходима за изготвяне на социално-икономическия анализ. Проблем, също така, е че в по-голямата си част предоставяната информация от НСИ е на ниво област, а не община. В този смисъл, докладът не може да даде конкретни показатели за изтеклата година по някой от индикаторите, свързани със статистическата информация за развитието на местната икономика. Регистрирана е също така, обвързаност на информацията, предоставяна от други институции, с тази на НСИ, което също води до предоставяне на данни, изчислени на база показатели от предходна на отчетната година – 2019 г.

В процеса на изпълнение на плана се реализират или са реализирани дейности, които се отнасят към повече от една мярка, специфична цел, което затруднява проследяването на напредъка. В голяма част от случаите, особено при реализацията на „меките“ мерки, е изключително трудно да бъде измерено тяхното финансово изражение. Следва коректно да се прецизират вида на индикаторите и начина на изчисляването им.

Друг проблем е, че в процеса на отчитане, трудно се събира информация и данни за проекти/дейности и инвестиции на бизнеса и външни за Общинска администрация – Велики Преслав институции. Някой от тях не дават обратна информация за проектите и размера на вложените средства или се позовават на конфиденциалност в случаите на частни инициативи и инвестиции. Това изкривява информацията в отчета за напредъка по Приоритетите и Специфичните цели, свързани с икономическото развитие на общината, иновациите и конкурентоспособността.

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за развитие на общината.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на плана за развитие

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

на общината се осъществява от кмета на община Велики Преслав и Общински съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Плана за развитие на общината се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред общинската администрация и екипа за управление, е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информиране и въвличане на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на ПРОВП.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на плана за развитие на общината и за осигуряването на интегрирано устойчиво местно развитие. Местните органи на управление в Община Велики Преслав се стремят да осигурят условия за:

- Периодични срещи между заинтересованите страни;
- Участие в съвместни проекти;
- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на плана за развитие на общината;
- Организиране на форуми и други събития в рамките на проекти за идентифициране на основните форми за взаимодействие, разпределяне на отговорностите и мобилизиране на местните ресурси;
- Включване на местната общност и поддържането на контакти с местните граждански групи и институции, с цел осигуряване на прозрачност в местната политика;
- Своевременно информиране на обществеността чрез сайта на общината в Интернет за предприетите действия от страна на администрацията по реализацията на плана за развитие на общината;

За подпомагане процеса на партньорското участие и за осигуряване на добър информационен поток Община Велики Преслав използвани следните инструменти:

- Публикации на електронната страница на Общината;
- Плакати, брошури, пресконференции и други за популяризиране на изпълняваните проекти и дейности;
- Информационни срещи и др.

В заключение можем да обобщим, че осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на изпълнение на плана за развитие на общината се осъществява от кмета на община Велики Преслав и Общински съвет в съответствие с техните компетенции.

Изпълнението на плана за развитие на общината изисква дългосрочни усилия, но той може да се реализира успешно, само ако се прилага стъпка по стъпка, т.е. като се изпълняват поетапно отделните проекти, залегнали в него с осигуряване на адекватна информираност, участие и мотивация на заинтересованите страни и цялата местна общност.

Планът за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г., Докладът от извършената Междинна оценка за напредъка в изпълнението на плана и Годишните доклади за наблюдение и оценка на ПРОВП са публично достъпни на интернет страницата на Общината - <https://velikipreslav.bg/>.

4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината

Планът за развитие на общината е основен управленски инструмент, който подчинява всички останали документи за секторно развитие, но притежава една особеност – разположен е в по-голяма времева амплитуда /7 години/, по отношение на цялостния планов процес. Тази специфика произтича от факта, че ПРОВП осигурява приемственост и преходност на политиките между два планови периода: (2007-2013 г.) и (2014-2020 г.), защото наследява и обединява изпълнението на редица общински секторни стратегии, програми и планове, каквито са:

- Общ устройствен план на община Велики Преслав;
- Общинската програма за опазване на околната среда;
- Общинска програма за управление на отпадъците;
- Стратегия за управление на общинската собственост;
- Ежегодна Програма за управление и разпореждане с имоти, общинска собственост;
- Стратегия за развитие на социалните услуги в община Велики Преслав;
- Програма за енергийна ефективност;
- Краткосрочна и дългосрочна програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива;
- Програма за развитие на туризма и др.

Всички стратегически документи са в режим на периодично краткосрочно планиране и отчитане, предимно ежегодно, което прави връзката с Плана за развитие достатъчно съдържателна, от гледна точка на интензивността на процеса и възможността за едновременно внасяне на съгласувани и своевременни корекции за отстраняване на възникнали несъответствия по отделни части и раздели.

По отношение предприетите мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени следва да се отбележи, че община Велики Преслав не прави изключение от другите общини в страната и е уязвима на климатичните промени.

Основна причина за това е остарялата и често неадекватна инфраструктура както в град Велики Преслав така и в селата от общината. Причина, също така, е слабото равнище на осведоменост сред широката общественост относно климатичните проблеми, причините за тях, елиминиране на тяхното влияние, както и превенцията. Дейностите за ограничаване и адаптация към изменението на климата се изразяват в ограничаване на емисиите на парникови газове, изграждане на екологосъобразен модел на енергийно развитие. Всички реализирани и реализиращи се инфраструктурни проекти в общината обхващат задължително внедряването на енергоефективни мерки. Стъпка в тази посока е изпълнението и ежегодното отчитане на Програмата за енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници. На ограничаване изменението на климата са посветени и голяма част от мерките и дейностите, в изпълнение на Общинските програми за опазване на околната среда и Управление на отпадъците, които допринасят и за изпълнение на целите на плана за развитие.

5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива, при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката. В съответствие със закона, и за повишаване на устойчивостта на взетите решения и планираните цели и задачи, както и за ефективността на тяхната реализация, важен механизъм е прилагането на принципа на партньорство. А чрез осигурената информация и публичност на всички нива се гарантира неговия успех и широка обществена подкрепа.

Планът за развитие на общината е основен документ за провеждане на политиката за регионално развитие на местно ниво. С него се обективизират действията на местната изпълнителна власт и се създават условия за планомерно и целенасочено изпълнение на решенията на общински съвет, дейността на кмета и общинската администрация.

Формите за предоставяне на информация и публичност относно приемането и изпълнението на плана, както и за работа с партньорите в областта на интегрираното устойчиво местно развитие също така биха могли да се използват ефективно.

Организацията и методът за изпълнение обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство на всички етапи на изпълнение.

В процеса на реализация на плана се спазват принципите на отговорно и добро управление, ефективен финансов контрол, разделение на правомощията при осъществяване на управленските функции, предотвратяване и корекция на нередностите при изпълнението на конкретните дейности.

В процеса на изпълнение на ПРОВП е важно създаването на нови и поддържането на изградените вече ефективни партньорства. Това дава възможност в процеса на изпълнение да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциала за разкриване на нови пътища към привличането на инвестиции и допълнителни финансови средства.

Публично-частното партньорство, нормативно уредено в Закона за концесиите като инструмент за оптимизиране на предоставяните продукти и услуги за обществото следва също да бъде застъпено в процеса на изпълнение на ПРОВП. Мерките за насърчаване на формите на партньорството при изпълнението на плана следва да са в посока на:

- използването на стимули за развитие на икономически дейности на местно равнище като: рационално използване на общинската собственост, облекчаване на разрешителните и регулаторните режими, осигуряване на финансови и данъчни стимули, използване на подходящи схеми за дългово финансиране, инвестиции в инфраструктура, облекчаване на условията за кредитиране на малки и средни предприятия, насърчаване на институциите за микрокредитиране и др.;
- привличане на външни инвеститори, създаване на нови производствени мощности като филиали или други форми на външни инвестиции, създаване на нови фирми, запазване и разширяване на съществуващия бизнес, осигуряване на помощ за местни фирми при разработване на нови продукти и навлизане на нови пазари, подкрепа за научно-изследователска и развойна дейност, стратегически инвестиции, подкрепа развитието на нов бизнес и предприемачество включващи дейности, отнасящи се до създаване на среда, която помага на хората да развият предприемачески умения, както и осигуряване на подкрепа по време на инкубационния период на новия бизнес.
- подобряване разпространението на информация и обмен на най-добри практики.

През 2020 г. Община Велики Преслав работи активно с ромската неправителствена организация „МАГ“. Проведени са серия работни срещи и са обсъдени възможности за съвместни проекти и дейности, които да бъдат включени в Плана за интегрирано развитие на общината за новия програмен период 2021-2027 г.

Неправителствени организации, учебни заведения, читалища, специализирани местни и регионални структури и много други публични субекти попадат също в списъка на активните партньори по време на изпълнение на ПРОВП. Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на плана за развитие на общината. Чрез тях той се обогатява с прякото участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на взимане на решения.

6. Резултати от извършените оценки към края на 2020 година

Таблица 19: Оценка на изпълнението на ПРОВП на община Велики Преслав през 2020 г. по стратегически цели и брой проекти през годината

Стратегическа цел	Прогнозен брой проекти	Прогнозна стойност хил. лева	Отчетен брой проекти 2020 г.	Отчетна стойност на изпълнените проекти за 2020 г. хил. лева	Техническо изпълнение в % за 2020 г.	Финансово изпълнение в% за 2020 г.
СЦ 1	5	12700	3	257	60%	2,02%
СЦ 2	4	9496	13	2800	325%	29,49%
СЦ 3	8	5171	0	0	0%	0%
СЦ 4	31	60935	12	2357	38,71%	3,89%
СЦ 5	6	1160	0	0	0%	0%
ВСИЧКО	54	89462	28	5414	52%	6%

Резултатите от извършените оценки след направения подробен анализ на реализираните проекти и дейности и напредъка в изпълнението на ПРОВП на Община Велики Преслав за календарната 2020 г. по стратегически цели са обобщени в Таблица 20.

Данните илюстрират приноса на изпълнените през 2020 г. проекти и дейности за постигане на съответните цели на Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020г.

Най-добро изпълнение през 2020 г. отчитаме при Стратегическа цел 2, съответно 29,49 % финансово изпълнение и 325% техническо преизпълнение. На второ място се нарежда Стратегическа цел 4 с 3,89% финансово и 38,71% техническо изпълнение. На трето място по напредък в техническото и финансово изпълнение за 2020 г. е Стратегическа цел 1 – съответно 2,02% финансово и 60% техническо на база брой реализирани проекти. По Стратегически цели 3 и 5 няма реализирани проекти и дейности през отчетната 2020 г. и отчитаме нулев напредък.

ИЗВОД:

Общото финансово изпълнение на ПРОВП на община Велики Преслав за 2020 г. е 6%, а техническото 52% спрямо заложеното в ПРОВП 2014-2020 г.

В края на годината в процес на изпълнение са няколко проекти и дейности, резултатите от които ще бъдат отчетени в последващата оценка за изпълнение на програмния период 2014-2020 г., която ще обобщи реалното финансово и техническо изпълнение на плана.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

Отчетната 2020 е последната - седма поред година на действие на Общинския план за развитие на община Велики Преслав за периода 2014-2020 г., през която са приключени 28 проекти и дейности на обща стойност 5 414 110 лева, а към края на годината в процес на изпълнение са други 8 проекта и дейности на обща стойност 3 408 603 лева.

През 2020 г., въпреки трудностите и предизвикателствата, породени от пандемията от COVID 19, продължава напредъка в изпълнението на Общинският план за развитие на община Велики Преслав за 2014-2020 г., като финансирането на повечето от проектите и дейностите е от европейските фондове, чрез Оперативните програми, от Републиканския и Общинския бюджет. Част от големите инфраструктурни проекти все още са в процес на оценка или реализация и реалния ефект от тях върху изпълнението на ОПР и целевата територия може да бъде измерен в последващата оценка на плана, която трябва да бъде изготвена до края на 2021 година.

Отчетната 2020 г. се характеризира с икономическа и финансова неустойчивост, блокиране на бизнеса, социалния, културния и спортния живот в световен мащаб, предизвикано от пандемията от коронавирусна инфекция – COVID 19.

В социално-икономическите условия за развитие на община Велики Преслав се наблюдават съществени промени спрямо предходната 2019 г. Първите отчетени реално резултати от пандемията са ръст на безработицата, ръст на социалните и здравни разходи, спад в броя на нощувките и туристо-потока, намаляване на културните и спортни прояви. Въпреки това Общината се справя успешно и реализира част от планираните проекти, дейности и събития през годината.

Демографските показатели на общината продължават да се влошават, но с по-бавни темпове в сравнение със средните за страната. Наблюдава се устойчива тенденция на намаляване и застаряване на населението. Селищната система остава устойчива. Към 2020 г. няма застрашени от пълно обезлюдяване населени места.

По данни на НСИ в края на 2019 г. в община Велики Преслав живеят 12 047 души или с 6,5% по-малко спрямо първата година на изпълнение на ПРОВП – 2014 г. По данни на ГД ГРАО към 31.12.2020 г. населението на община Велики Преслав по постоянен адрес е 15230 души, а по настоящ адрес 14479 души.

През 2020 г. жителите по постоянен адрес намаляват спрямо 2019 г. с 1% до 15230 души, но регистрираните по настоящ адрес се увеличават с 0,5% до 14479 души.

Структурата на населението по пол е сравнително балансирана – 49% мъже и 51% жени. Урбанизираността на територията на общината е 58% градско, спрямо 42% селско население /при 74% за страната в полза на градското/.

Наблюдава се устойчивост във възрастовата структура на населението и слаба динамика при нейното изменение. Естественят и механичен прираст на населението остават отрицателни.

Образователната система в общината е добре организирана и материално обезпечена. През учебната 2019/2020 г. броят на учениците спрямо началото на действие на ПРОВП (2014/2015 г.) е намалал със 155 или с 13%. Броят на децата в детските градини се увеличава с 5 или с близо 2% спрямо 2018/2019 учебна година. От началото на периода на действие на ПРОВП – 2014 година, броят на децата в детските градини е намалал с 18%. На 100 деца в общината се падат 153 места в детските градини.

Населението е добре обезпечено със здравни и лечебни заведения, медицинско оборудване и персонал, но средната възраст на кадрите е около и над пенсионната и трябва да се вземат мерки за привличане на млади специалисти. През 2020 г. здравната система е поставена на сериозни изпитания във връзка с пандемията от коронавирус и в местната болница е обособено COVID отделение с 20 легла.

В община Велики Преслав се предлагат разнообразни и качествени социални дейности и услуги. През 2020 г. стартира нова услуга по механизма „Лична помощ“.

През 2020 г. в резултат от негативните последици на пандемията от COVID-19, броят на безработните се увеличава с 89 лица. Равнището на безработица се покачва от 7,3% през 2019 г. на 9% в края на 2020 г. Равнището на безработица в община Велики

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за 2020 г.

Преслав през 2020 г. е със стойност по-ниска от средните нива на безработица за област Шумен (9,7%), но по-висока от тези за страната (5,9%).

Наблюдава се ръст на инвестициите и разкриване на нови работни места през 2019 г. Местната икономика бележи подем спрямо началото на програмния период през 2014 г., който се дължи основно на успешното развитие на туризма и устойчивото селско стопанство. Индустрията също се развива успешно и отчита положителни финансови резултати. Официални статистически данни за ефекта на кризата с коронавируса върху местната икономика все още няма.

В изпълнение на Плана за развитие на общината се реализират редица проекти с „меки мерки“ в сферата на образованието и на социалните дейности и услуги. В сферата на културта и спорта също се отбелязва успешно развитие на местните събития, клубове и таланти. Земеделските производители изпълняват успешни проекти по ПРСР. Местните фирми и предприемачи стават по-активни в кандидатстването и изпълнението на проекти, финансирани от европейските фондове, с което допринасят за постигане целите на ОПР.

В настоящия годишен отчетен доклад са обхванати проектите на Община Велики Преслав, местния бизнес, земеделски производители, училища, социални и културни институции и НПО, за които има официална информация. За съжаление липсват данни за проектите и инвестициите на местния бизнес, финансирани със собствени средства и банкови заеми, така че вероятно постигнатият напредък в изпълнението на общинския план за развитие е още по-голям.

Най-добро техническо изпълнение по брой приключени и в процес на изпълнение проекти през 2020 г., отбелязва Стратегическа цел 2: Повишаване качеството на жизнената среда и условията за професионална реализация. На второ място се нарежда Стратегическа цел 4: Постигане на балансирано и устойчиво териториално развитие. На трето място, с най-малък напредък в изпълнението през 2020 г. остава Стратегическа цел 1: Развита местна икономика, водеща до просперитет, висока заетост и иновации. По Стратегическа цел 3 и Стратегическа цел 5 през 2020 г. няма изпълнени проекти и дейности.

В Индикативната финансова таблица и Програмата за реализация на ПРОВП за петте основни стратегически цели са заложили 54 проекти и дейности на обща стойност 89 461 625 лева. За календарната 2020 г. са приключени 28 проекти и дейности на обща стойност 5 414 110 лева. Към края на 2020 г. в процес на изпълнение в община Велики Преслав са други 8 проекта и дейности на обща стойност 3 408 603 лева.

Изводът е, че изпълнението на плана за развитие на община Велики Преслав за 2020 г. е много успешно и допринася за 52% техническо изпълнение на база брой изпълнени проекти и дейности и 6% финансово изпълнение на заложеното в ПРОВП. Пълното техническо и финансово изпълнение на ПРОВП за периода 2014-2020 година ще бъде обобщено в Доклада за последваща оценка на плана.

Най-видимият ефект от прилагането на плана за развитие през 2020 година остава от инвестициите в инфраструктурата - ремонт на пътища, улици, тротоари, обновяване на водопроводни мрежи и обществени сгради.

Годишният мониторинг на база общи и специфични индикатори показва подобряване на икономическото развитие на община Велики Преслав, обновяване на инфраструктурите, но същевременно забавяне в темповете на развитие на земеделието и намаляване на населението. Кризата с коронавируса COVID 19 поставя на сериозни изпитания здравната и социалната система в общината.

Остават нерешени проблемите с привличане на достатъчно инвестиции за създаване на нови работни места и задържане на млади хора в района. Отчитайки видимите, реални резултати от изпълнението на плана за развитие и техния ефект върху населението и целевата територия можем да дадем добра обща оценка в изпълнението на

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
на изпълнението на
Плана за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. за **2020 г.**

плана за 2020 г. на база индикаторите за въздействие и резултат, въпреки пандемията, извънредните разходи и трудностите, в условията на извънредна обстановка.

В резултат на проведеня годишен преглед за напредъка в изпълнението на Общинския план за развитие на община Велики Преслав 2014-2020 г. имаме следните препоръки:

- 1. Общината да продължи балансираната си териториална политика за местно развитие, като осъществява проекти, мерки и дейности във всички населени места.**
- 2. Реализираните извънпланово мерки и дейности, които съответстват на визията, основните приоритети и цели в ОПР, да бъдат добавени в годишните отчети за изпълнение на документа и да се включи тяхното изпълнение при последващата оценка на Плана за развитие на Община Велики Преслав за периода 2014 – 2020 г. Това ще предаде по-голяма пълнота, яснота и актуалност на всички дейности, насочени към изпълнение на общинската политика за устойчиво местно развитие.**
- 3. Да се създаде база данни с информация от НПО, училища, читалища, бизнеса и земеделските производители за техните инвестиции и проекти, за да може на етапа на Последваща оценка за изпълнението на плана да се включат и техните инициативи и дейности.**
- 4. Годишното отчитане на изпълнението на йерархично подчинените на ОПР документи – стратегии, програми и планове, се извършва в различен времеви диапазон, което поражда информационен дефицит за развитието на отделните сектори и не позволява постигането на необходимата пълнота в съдържанието на Доклада за наблюдение на изпълнението на Общинския план, който би следвало да обобщава резултатите от изпълнението на всички секторни политики на Община Велики Преслав.**

Настоящият годишен доклад за наблюдение и оценка е разработен на основание чл. 23 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), чл. 72 от Правилника за прилагане на ЗРР (ППЗРР) и е приет с Решение на Общински съвет Велики Преслав № 240 по протокол № 21. от 23.03.2021 г.